

88/2018.

**BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KER. ÖNKORMÁNYZAT
ALPOLGÁRMESTERE**

Készült a 2018. május 30. napján tartandó képviselő-testületi ülésre

Készítette: Müller Kinga intézményi irodavezető

Tárgy: Átfogó értékelés a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2017. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdésében foglaltak szerint önkormányzati kötelezettség a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról átfogó értékelés (1. sz. melléklet) készítése.

„A települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.”

A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 10. számú melléklete tartalmazza. (2. sz. melléklet)

Tekintettel arra, hogy a gyámhatóság a korábbi évek átfogó értékeléseit elfogadta, a 2017. évről szóló értékelés is a korábbiakhoz hasonló alapokra építve készült, a gyermekvédelemben érintett intézmények, irodák, szervezetek bevonásával.

Az átfogó értékelés nagy mennyiségű adatot tartalmaz az ellátottakra, az igénybevételekre vonatkozóan. Ezen információk többsége a 2013., 2014., 2015. és 2016. évi (esetenként korábbi) adatokkal együtt jelenik meg a táblázatokban az összehasonlíthatóság érdekében.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a 2017. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló értékelést fogadja el!

HATÁROZATI JAVASLAT:

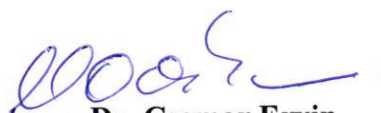
Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja az előterjesztés 1. számú mellékletét képező átfogó értékelést a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2017. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról.

A Képviselő-testület felkéri a Polgármestert, hogy az átfogó értékelést küldje meg Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályának.

Határidő: 2018. június 16.

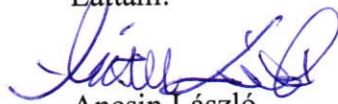
Felelős: Kovács Péter polgármester
(elfogadása egyszerű szótöbbséget igényel)

Budapest, 2018. május 15.

Dr. Csomor Ervin
alpolgármester

Láttam:

Ancsin László
jegyző

Mellékletek:

1. sz. melléklet: Átfogó értékelés a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2017. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról
2. sz. melléklet Tartalmi követelmények a települési önkormányzat és a megyei kirendeltség számára, a Gyvt. 96. §-ának (6) bekezdésében előírt átfogó értékelés elkészítéséhez

Tárgyalásra kijelölt illetékes Bizottság:

Köznevelési, Ifjúság- és Gyermekvédelmi Bizottság,
Egészségügyi és Szociális Bizottság

**ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
2017. ÉVI
GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL**

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI	2
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA.....	4
3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA.....	18
4. FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA	41
5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN.....	42
6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA.....	44
7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI	49

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI

Budapest XVI. kerületének, a népesség megoszlására vonatkozó demográfiai mutatói az alábbiak.

1. sz. táblázat: A lakónépesség számának változása

Megnevezés		
Terület km ²		33,52
Lakónépesség (fő)	2007-ben	71 444
	2008-ban	72 725
	2009-ben	72 767
	2010-ben	72 099
	2011-ben	72 283
	2012-ben	72 062
	2013-ban	72 516
	2014-ben	72 745
	2015-ben	73 254
	2016-ban	73 622
	2017-ben	74 109
Laksűrűség (km ² /fő)	2007-ben	2 131
	2008-ban	2 171
	2009-ben	2 170
	2010-ben	2 151
	2011-ben	2 156
	2012-ben	2 150
	2013-ban	2 163
	2014-ben	2 170
	2015-ben	2 185
	2016-ban	2 196
	2017-ben	2 211

2. sz. táblázat: A település lakosainak korcsoport szerinti megoszlása

Életkor	Állandó népesség						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0 - 1	621	625	590	610	659	597	619
1 - 4	2 132	2 866	2 831	2 763	2 860	2 910	2874
5 - 14	6 974	7 077	7 355	7 630	7 748	7 933	8220
15 - 18	2 674	2 666	2 598	2 583	2 558	2 593	2676
19 - 34	13 564	13 573	13 180	12 797	12 595	12 393	12 108
35 - 60	27 525	26 478	27 658	27 612	27 431	27 383	27 534
60 - X	18 473	18 654	17 922	18 373	18 785	19 018	19 208
Összesen	71 963	71 939	72 134	72 368	72 636	72 827	73 239

3. sz. táblázat: A település lakónépességének korcsoportonkénti megoszlása

Életkor	Lakó- népesség 2013	Lakó- népesség 2014	Lakó- népesség 2015	Lakó- népesség 2016	Lakó- népesség 2017
0 - 1	601	610	660	608	624
1 - 4	2 929	2 857	2 953	2 989	2950
5 - 14	7 267	7 578	7 726	7 957	8233
15 - 18	2 594	2 576	2 560	2 625	2693
19 - 34	13 649	13 287	13 177	12 966	12 811
35 - 60	27 608	27 550	27 421	27 487	27 644
60 - X	17 868	18 287	18 757	18 990	19 154
Összesen	72 516	72 745	73 254	73 622	74 109

***Lakónépesség:** A gyermekjóléti, gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak az állandó bejelentett lakhellyel rendelkezők száma, hanem a kerületben tartózkodók száma is fontos.

4. sz. táblázat: A település 0 - 24 éves lakónépességének évenkénti megoszlása 2017-ben

Életkor	Összesen
0 - 1	624
1 - 2	650
2 - 3	776
3 - 4	799
4 - 5	725
5 - 6	859
6 - 7	824
7 - 8	775
8 - 9	882
9 - 10	895
10 - 11	835
11 - 12	859
12 - 13	820
13 - 14	749
14 - 15	735
15 - 16	689
16 - 17	688
17 - 18	675
18 - 19	641
19 - 20	700
20 - 21	692
21 - 22	777
22 - 23	725
23 - 24	780

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak a kiskorúak száma lényeges, hanem a 25 évesnél fiatalabb korosztályé is, a táblázat ezért tartalmazza ezen adatsorokat. Az adatok a potenciális igénybevevői kör nagyságának alapjául szolgálnak.

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.), és a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat szociális és gyermekvédelmi települési támogatásokról szóló 1/2015. (II. 23.) önkormányzati rendelete határozta meg a 2017. évre nyújtott pénzbeli és természetbeni támogatásokat.

2.1. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

A Gyvt. vonatkozó rendelkezései a 2017. január 1. napjától hatályos szövege szerint:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

„19. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

a) a 21/B. §-ban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és – ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésnek,

b) a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak,

c) az e törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

(1a) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha

a) a gyermek tartására köteles, és

b) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

(2) A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg Folyamatábra

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 140%-át,

aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy

ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac) ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

(3) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott összeg számításánál – a kérelem benyújtásának időpontjában – közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként (gondozó családként) kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,

c) 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermeket,

d) 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,

e) korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg és a fogyatékos gyermeket,

f) az a)–e) pontokba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5) A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot kell érteni, ha a családbafogadó gyám a gyámsága alá helyezett gyermek tartására köteles.

(6) A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a (4) bekezdésben meghatározott közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyona.

(7) Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy

b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét

meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

(8) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet elutasítja, ha a (4) bekezdésben megjelölt személyek együttesen vagy külön-külön a (7) bekezdésben meghatározott értékű vagyonnal rendelkeznek.

(9) Nem állapítható meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, illetőleg a megállapított jogosultságot meg kell szüntetni, ha a gyermek tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.

20. § (1) A feltételek fennállása esetén a gyámhatóság egy év időtartamra, de legfeljebb

a) a (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 23. életévének betöltéséig,

b) a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 25. életévének betöltéséig

megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

(2) Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha

a) nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy

b) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be,

és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

(3) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot, ideértve a 19. § (1a) bekezdés szerinti pénzbeli ellátásra való jogosultságot is, a gyámhatóság – hivatalból vagy kérelemre – felülvizsgálja, ha a megállapított jogosultság időtartama alatt a jogosultsági feltételekben változás következett be.

(4) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság

a) megszűnik az (1) bekezdésben meghatározott időtartam leteltével,

b) megszüntetésre kerül, ha

ba) a (3) bekezdés szerinti felülvizsgálat azzal az eredménnyel zárul, hogy a jogosultsági feltételek nem állnak fenn, vagy

bb) a gyermek gyermekvédelmi szakellátásba kerül.

20/A. § (1) A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában, feltéve, hogy a

gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a 67/A. §-ban foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

(2) A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel emelt összegű természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerinti támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

20/B. § (1)–(2)

(3) A pénzbeli ellátás havi összege – gyermekenként – az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.

(4) A gyámhatóság annak a családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak, akinek pénzbeli ellátásra való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában – az augusztus hónapra járó pénzbeli ellátás összege mellett –,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában – a november hónapra járó pénzbeli ellátás összege mellett – pótléket folyósít.

(5) A (4) bekezdés szerinti pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

(6) Ha a pénzbeli ellátást jogerősen megállapították, az

a) a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet

aa) a tárgyhónap tizenötödikéig nyújtották be, a támogatás teljes összegét,

ab) a tárgyhónap tizenötödikét követően nyújtották be, a támogatás ötven százalékát;

b) a hivatalbóli eljárás megindulásának napjától esedékes azzal, hogy ha a hivatalbóli eljárás

ba) a tárgyhónap tizenötödikéig megindult, a támogatás teljes összegét,

bb) a tárgyhónap tizenötödikét követően indult meg, a támogatás ötven százalékát kell kifizetni.

(7) Ha a pénzbeli ellátásra való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

a) a tárgyhónap tizenötödikéig következik be, a támogatás ötven százalékát,

b) a tárgyhónap tizenötödikét követően következik be, a támogatás teljes összegét kell kifizetni.

Gyermekétkeztetés

21. § (1) Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

a) a bölcsődében, mini bölcsődében,

b) az óvodában,

c) a nyári napközis otthonban,

d) az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,

e) az általános iskolai és – ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik – a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,

f) a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében [az a)–f) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: intézményi gyermekétkeztetés],

g) a 21/C. §-ban foglaltak szerint a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában az Nktv. 30. § (1) bekezdése szerinti nyári szünet és az Nktv. 30. § (4) bekezdése szerinti tanítási szünetek időtartama alatt (a továbbiakban együtt: szünidei gyermekétkeztetés).

(2) Az intézményi és a szünidei gyermekétkeztetés biztosítására kötelezett önkormányzat e feladatának ellátásához a közigazgatási területén kívülről érkező gyermek, tanuló lakóhelye szerinti önkormányzattól hozzájárulást kérhet.

Intézményi gyermekétkeztetés

21/A. § (1) Ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az intézményi gyermekétkeztetés keretében a nem bentlakásos intézményben

a) a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkeztést, a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkéztést,

b) a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon az óvodában és a nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkéztést kell biztosítani.

(2) Intézményi gyermekétkeztetésben részesülhet az iskolában az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető.

(3) Az (1) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést biztosítja

a) a települési önkormányzat

aa) az általa fenntartott bölcsődében és óvodában, továbbá

ab) a közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ, valamint az állami szakképzési és felnőttképzési szerv (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: köznevelési fenntartó) által fenntartott nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben,

b) az egyházi és a nem állami fenntartó az általa fenntartott nem bentlakásos intézményben,

c) a fenntartó az egyéb állami fenntartású nem bentlakásos intézményben.

(4) A bentlakásos intézményben az intézményi gyermekétkeztetés keretében biztosítani kell

a) az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon a reggeli és vacsora főétkeztést, és

b) az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon kívül a reggeli, ebéd és vacsora főétkezéseket, valamint a tízórai és uzsonna kísétkéztéseket.

(5) A (4) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést biztosítja

a) a szakosított szociális ellátást nyújtó és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézmény az intézményben elhelyezett gyermekek részére,

b) a települési önkormányzat a közigazgatási területén a köznevelési fenntartó által fenntartott kollégiumban elhelyezett gyermekek részére,

c) az elhelyezést nyújtó intézmény fenntartója a b) pont alá nem tartozó bentlakásos nevelési-oktatási intézményben elhelyezett gyermekek részére.

(6) A főváros közigazgatási területén lévő tankerületekben a köznevelési fenntartó által fenntartott nevelési-oktatási intézményben – a fővárosi önkormányzat saját tulajdonában álló ingatlanban működő nevelési-oktatási intézmények kivételével – az (1) és a (4) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést a kerületi önkormányzat biztosítja. A fővárosi önkormányzat köteles biztosítani az (1) és a (4) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést azon nevelési-oktatási intézményben, amely saját tulajdonában álló ingatlanban működik.

Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés

21/B. § (1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

- ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
 ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáradékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
- ae) nevelésbe vették;
 b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
 bb) nevelésbe vették;
 c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;
 d) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
 da) nevelésbe vették, vagy
 db) utógondozói ellátásban részesül.
- (2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani
- a) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
 b) az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;
 c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.
- (3) Az (1) bekezdés a) pont ac) alpontja és (2) bekezdés b) pontja szerinti ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés biztosításához közös háztartásban élőként kell figyelembe venni
- a) a tizennyolc éven aluli,
 b) a huszonöt évesnél fiatalabb, köznevelési intézményben nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban részt vevő vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben tanuló, és
 c) életkortól függetlenül a tartósan beteg vagy súlyos fogyatékos gyermeket, kivéve a nevelőszülőnél ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermeket, valamint a nevelőszülőnél elhelyezett nevelésbe vett gyermeket és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet.
- (4) Az (1) bekezdés a) pont ad) alpontjában meghatározott összeg számításánál – a kérelem benyújtásának időpontjában – közös háztartásban élő családtagként kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező
- a) szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,
 b) a (3) bekezdés szerinti gyermeket,
 c) az a) és b) pontba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.
- (5) A családbafogadó gyám a saját és a gyámsága alatt álló gyermek tekintetében is kérheti az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre való jogosultság megállapítását, ha az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott feltételek valamelyik gyermek tekintetében fennállnak. Az (1) bekezdés a) pont ac) alpontja és a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a családbafogadó gyám saját gyermekeinek és a gyámsága alatt álló gyermekeknek a számát össze kell adni. A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot is érteni kell.
- (6) Az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés gyermekenként csak egy jogcímen vehető igénybe.
- (7) Ha a tanuló – a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint létrejött – tanulószerződése alapján már jogosult ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésre,

ugyanazon étkeztetés tekintetében az (1) és (2) bekezdés szerinti ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést nem veheti igénybe.

(8) A nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek és a tanulói jogviszonyban nem álló, illetve nem nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt nem jogosult ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre.

(9) Az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést a tanuló után a nappali rendszerű oktatásban való részvétele befejezéséig kell biztosítani.

Szünidei gyermekétkeztetés

21/C. § (1) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkeztést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.”

5. sz. táblázat: Gyermekvédelmi támogatások – rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Megnevezés			Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény				
			2013	2014	2015	2016	2017
Előző év dec. 31-én támogatásban részesülők száma			662	653	532	438	330
Tárgyév folyamán	megállapított	ellátások száma	653	535	438	333	216
	megszűnt		662	656	532	447	329
Tárgyév dec. 31-én támogatásban részesülők			653	532	438	330	262
Támogatást kérő személyek			626	533	439	372	281
Elutasított személyek			14	26	30	47	20
Támogatásra felhasznált összeg (E Ft-ra kerekítve)			7 000	7 000	5 000	4 000	3 412

A támogatások feltételrendszerét a Gyvt. konkrétan szabályozza, így a kérelmek esetleges elutasításának indoka a jogszabályban meghatározott feltételek hiánya. A számokból látszik, támogatást kérő személyek száma lecsökkent.

6. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesített gyermekek és fiatal felnőttek száma kor szerint

	0 - 6	7 - 14	15 - 18	19 - *	Összes
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény					
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	6	17	6	2	31
Gyermekek száma/2013	209	298	114	32	653
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	7	12	4	0	23
Gyermekek száma/2014	174	254	82	22	532
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	9	14	6	0	29
Gyermekek száma/2015	114	241	60	23	438
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	5	17	2	0	24
Gyermekek száma/2016	66	120	45	9	240
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	3	13	3	0	19
Gyermekek száma/2017	59	103	82	18	262
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	4	9	4	0	17

(* 25. életévét még nem töltötte be.)

7. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma 2015-ben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	116	88	39	10	1	254
Ebből: egyedül álló szülő	58	35	8	2	0	103

8. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma 2016-ban

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	89	57	26	12	2	186
Ebből: egyedül álló szülő	48	29	6	4	1	88

9. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma 2017-ben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	70	43	24	8	1	146
Ebből: egyedül álló szülő	31	18	6	2	0	57

10. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán ellátásban részesítettek egy főre jutó családi jövedelme a jogosultság megállapításakor

Megnevezés	Egy főre jutó jövedelem											
	Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét nem éri el				Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének fele, illetve annál több, de nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegét				Az öregségi nyugdíj legkisebb összegét eléri, illetve meghaladja, de annak 130%-át illetve 140%-át nem haladja meg			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	63	29	18	13	257	224	170	132	212	185	142	117

2.2. ÖNKÉNT VÁLLALT ELLÁTÁSOK

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat szociális és gyermekvédelmi települési támogatásokról szóló 1/2015. (II. 23.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: Rendelet) szerint:

Ikerszülési támogatásként megállapítható rendkívüli települési támogatás

11. §

- „(1) Ikerszülési támogatást lehet megállapítani annak a szülőnek, akinek iker gyermekei születtek.
- (2) Az ikerszülési támogatást a gyermekek 6 hónapos koráig lehet igényelni.
- (3) A támogatás összege gyermekenként egyszeri 50.000,- Ft, mely különös méltánylás esetén, fokozott ápolást igénylő gyermek esetében családonként egyszeri 50.000,- Ft-tal kiegészíthető.
- (4) A kérelemhez mellékelni kell:
- a gyermekek születési anyakönyvi kivonatának másolatát,
 - különös méltánylás esetén orvosi igazolást a gyermek állapotáról, a fokozott ápolás szükségességének indoklását feltüntetve.”

A támogatás 2007. január 1-jétől került bevezetésre, önként vállalt feladatként. Célja ikerszülés esetén a család anyagi terheinek enyhítése, mivel ikrek születése esetén mind a tennivalók, mind az anyagi kiadások többszörösen jelentkeznek. 2015-től az ellátás bekerült a rendkívüli települési támogatások körébe. Az ellátást a 2012. évben 11 család, 2013-ban 14 család, 2014-ben 12 család, 2015-ben 17 család, 2016-ban 10 család vette igénybe.

Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása céljából folyósítható települési támogatás

A Rendelet szerint:

7. §

- „(1) Ha a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos, és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, a családban nevelkedő gyermekek után havonta gyermekekenként a nyugdíjminimum 30 %-át lehet támogatásként a szülő részére folyósítani.
- (2) Amennyiben a családban nevelkedő gyermek(ek) súlyosan fogyatékos(ak) vagy tartósan beteg(ek), és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg gyermekekenként havonta a nyugdíjminimum 30 %-át lehet támogatásként a törvényes képviselő részére folyósítani.
- (3) A súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatására való jogosultság feltételeinek fennállását a Polgármester évente felülvizsgálja.
- (4) A kérelemhez mellékelni kell – a 16. § (1) bekezdésében meghatározottakon túl – a súlyos fogyatékoság vagy a tartós betegség tényét igazoló okiratot.”

A támogatást az önkormányzat önként vállalt feladatként nyújtja, előnyben részesítve ezáltal a rossz szociális helyzetben lévő családok közül azokat, ahol a gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg, vagy a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos. 2015. évben havonta átlagosan 35 fő, 2016-ban pedig 28 fő részesült e támogatási formában.

Táborozási hozzájárulásként megállapítható rendkívüli települési támogatás

A Rendelet szerint:

12. §

- „(1) Évente egy alkalommal táborozási hozzájárulásban részesíthető az a gyermek, aki táborozás résztvevője és családjában az egy főre jutó havi jövedelem a nyugdíjminimum 150 %-át nem haladja meg.
- (2) A hozzájárulás összege a táborozás költségeinek fele, méltányosságból elérheti annak teljes összegét, de nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 100 %-át.
- (3) Táborozási hozzájárulás kizárólag belföldi táborozás céljára nyújtható.
- (4) A kérelemhez – a 16. § (1) - bekezdésében foglaltakon túlmenően – igazolást kell mellékelni a táborozás helyéről, időpontjáról és költségéről.”

A táborozási hozzájárulás esetében többnyire az iskolákkal áll kapcsolatban a Szociális Iroda, hisz ők szervezik a különféle erdei iskolákat, nyári táborokat, szabadidős elfoglaltságokat. Feltétlenül szükséges ez az ellátási forma, mivel sok családnak – anyagi helyzete miatt – nincs lehetősége nyaralni, így ezek a táborok jelentik a gyermek részére az egyetlen üdülési lehetőséget. A támogatás évente egy alkalommal kérhető belföldi táborra. Táborozási hozzájárulás címen 2016-ban 57 fő részére utaltak ki támogatást.

Nagycsaládosok tankönyvtámogatásaként megállapítható rendkívüli települési támogatás

A Rendelet szerint:

13. §

- „(1) Az 1. § (5) bekezdésében meghatározott fiatal felnőttet tanévenként egyszer tankönyvtámogatás illeti meg, amennyiben nagycsaládban él, és felsőfokú oktatási

- intézmény nappali tagozatán első diploma megszerzéséért tanulmányokat folytat.
 (2) A tankönyvtámogatás összege tanulónként a nyugdíjminimum 70 %-a.”

A nagycsaládosok tankönyvtámogatására azon fiatal felnőttek jogosultak, akik nagycsaládban élnek, nappali tagozaton felsőfokú iskolai tanulmányokat folytatnak, és első diplomájukat szerzik. Összege a nyugdíjminimumhoz kötött. E támogatási forma nagy segítséget jelent a családoknak, hisz a felsőoktatási beiskolázás jelentős kiadásokkal jár. 2015-ben 29 fő, 2016-ban pedig 27 fő részesült ebben a támogatásban.

11. sz. táblázat: 2017-ben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg (E Ft-ra kerekítve)
Ikerszülési támogatás	11	1150
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása *	26	2653
Táborozási hozzájárulás	54	818
Tankönyvtámogatás	38	758

*fő/hő

A táblázatban összefoglalt támogatási formákat az önkormányzat önként vállalt feladatként, saját forrásból nyújtja.

A támogatottak körében a legjellemzőbb jövedelmi sáv az öregségi nyugdíj legkisebb összegének körüli egy főre jutó jövedelem. (28.500.- Ft/fő között).

Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét el nem érő egy főre jutó jövedelem azért nem jellemző, mert ha egy család bevétele csak transzferjövedelmekből (másodlagos elosztás során szerzett jövedelem) áll, akkor ezek összege ezt eléri, ezért az öregségi nyugdíj legkisebb összegét el nem érő egy főre jutó jövedelem gyakorlatilag azt jelenti, hogy a család nem jutott még hozzá a transzferjövedelmekhez sem.

2.3. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN NEM SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

Egyéb, nem a gyermekvédelmi törvényben szabályozott ellátások a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.), alapján nyújthatóak. E jogszabály nem kifejezetten gyermekek számára nyújt ellátást, de bizonyos esetekben kedvezményeket biztosít a gyermekekre tekintettel. Ezek az alábbiak:

Ápolási díj

„40. § Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

41. § (1) Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont], ha állandó és tartós gondozásra szoruló

A) súlyosan fogyatékos, vagy

b) tartósan beteg 18 év alatti

személy gondozását, ápolását végzi.”

Közgyógyellátás

„49. § (1) A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

50. § (1) Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra

a) az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú;”

A fent leírt két ellátás megállapítására 2013. január 1-től a Kormányhivatal jogosult.

Mindkét ellátási forma az egészségkárosodásból fakadó problémában segít. Az ápolási díj a hozzátartozó jövedelem-kiesését hivatott pótolni, a közgyógyellátás a gyógyszerkiadások csökkentésére szolgál.

Az önkormányzat az Szt fenti két ellátásán kívül, önként vállalt feladatként súlyos fogyatékos vagy tartós beteg gyermek esetén a súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása céljából folyósítható települési támogatással, illetve a magas gyógyszerköltségek okán megítélt települési támogatással igyekszik segíteni a családok helyzetét.

2.4. GYERMEKÉTKEZTETÉS MEGOLDÁSÁNAK MÓDJAI, KEDVEZMÉNYEI

A gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde) esetében étkezési és egyéb térítési díjakat a szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet szabályozta a 2017. évben az alábbiak szerint:

A 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet 3. számú melléklete:

„Bölcsődei ellátás és szolgáltatások személyi térítési díjai

	A	B
1.	Személyi térítési díj	
2.	Gyermekétkeztetés és gondozás	795 Ft/fő/nap
3.	Gyermekétkeztetés normatív kedvezmények esetén (50%)	315 Ft/fő/nap
4.	Nyújtott nyitva tartás esetén vacsora	200 Ft/fő/nap
5.	Nyújtott nyitva tartás	1 080 Ft/óra
6.	Időszakos gyermekfelügyelet	300 Ft/óra
7.	Baba-mama muzsika	500 Ft/alkalom
8.	Száraz só terápia	500 Ft/alkalom
9.	Játékos gyermek torna	300 Ft/alkalom
10.	Otthoni gyermekgondozás	a) az első gyermek után a fizetésre kötelezett nettó jövedelmének 10%-a 5 Ft-ra kerekítve b) minden további gyermek után az a) pontban meghatározott összeg 20%-a, 5 Ft-ra kerekítve
11.	Fejlődésvizsgálat, tanácsadás	3 000 Ft/alkalom
12.	Egyéni komplex fejlesztés	3 000 Ft/alkalom
13.	Kiscsoportos komplex képességfejlesztés	8 000 Ft/4 alkalom”

A személyi térítési díj mérséklésének lehetősége:

„8. § (6) Ha a bölcsődei ellátás kapcsán igénybe vett gyermekétkeztetésért és / vagy gondozásért fizetendő személyi térítési díj megfizetése a kötelezett és családja megélhetését, életfenntartását veszélyezteti, a veszélyeztetettség mértékétől függően – az intézményvezető véleményének kikérése mellett – a Polgármester a személyi térítési díj összegét – különösen két bölcsődei ellátott gyermek esetén – annak legfeljebb 50 %-áig csökkentheti.”

A köznevelési intézményekben az étkezési térítési díjat 2017. évben, a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat tulajdonában álló köznevelési intézményekben alkalmazandó étkezési térítési díjakról szóló 39/2012. (XII. 10.) önkormányzati rendelete tartalmazta, az alábbiak szerint:

Az étkezési térítési díj

„2. § A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat által fenntartott, illetve működtetett köznevelési intézményekben az intézményi térítési díj megegyezik a szolgáltatók által szerződésben biztosított nyersanyagár ÁFA-val növelt összegével. A személyi térítési díj az intézménytípustól függően az alábbiak szerint kerül megállapításra:

a) Óvodai ellátás	
aa) napi háromszori étkezés	375 Ft
ab) napi kétszeri étkezés	325 Ft
ac) csak ebéd	275 Ft
b) Általános iskolai ellátás	
ba) napi háromszori étkezés	485 Ft
bb) csak ebéd	320 Ft
c) Szerb Antal Gimnázium	
ca) ebéd	355 Ft.”

Az igénybe vehető kedvezmények a köznevelési intézmények esetében a törvény által biztosítottak.

A Gyvt. 2015. július 1-től hatályos változása miatt emelkedett a kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma:

“Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés

21/B. § (1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) * a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíj járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.”

12. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2017. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	128	0
Óvoda	1 203	0
Általános Iskola	205	1 065
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	1	68
Összesen	1 538	1 133

13. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2016. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	127	0
Óvoda	1 186	0
Általános Iskola	246	1 059
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	1	48
Összesen	1 560	1 107

14. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2015. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	49	29
Óvoda	500	333

Általános Iskola	272	983
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	1	60
Összesen	822	1 405

2015. szeptemberétől az a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek, aki olyan családban él, ahol az egy főre jutó jövedelem - a szülők nyilatkozata alapján - nem haladja meg a nettó kötelező legkisebb munkabér 130 %-át ingyenesen étkezhet. E jogszabályváltozás hatása legmarkánsabban a 2016.-2017. évi adatokon tükröződik. 2017-ben az étkezésben részesülő gyermekek 36,8 %-a vett igénybe valamilyen mértékű kedvezményt.

A kedvezményes étkezés lehetősége 2016-ban kibővült a szünidei gyermekétkeztetéssel, mely a legrászorultabbaknak nyújt lehetőséget.

Szünidei gyermekétkeztetés

“21/C. § (1) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést Nagykommentár Tárgyszó

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) * a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.”

Az igénybevételre jogosultak közül a ténylegesen igénybevevők száma átlagosan 25 gyermek.

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA

3.1. A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, MŰKÖDÉSÉNEK TAPASZTALATAI

A Gyvt. 39-40. §- a szabályozza a Gyermekjóléti szolgáltatást és a Gyermekjóléti központ feladatait. A 2017. január 1-én hatályos szöveg szerint:

Gyermekjóléti szolgáltatás

„39. § (1) A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

(2) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,

b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,

c) a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,

d) a szabadidős programok szervezése,

e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

(3) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,

b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,

c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,

d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

(3a) A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében iskolai szociális munkát biztosíthat.

(4) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: szociális segítőmunka) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,

b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,

c) kezdeményezni

ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni,

cb) * szociális alapszolgáltatások igénybevételét,

- cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,
- cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét, vagy
- ce) *
- d)-e) *

Család- és gyermekjóléti szolgálat

40. § (1) Gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat (a továbbiakban: gyermekjóléti szolgálat) – keretében működtethető. A gyermekjóléti szolgálat ellátja a 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.

(1a) A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgálatot önálló intézményként, szolgáltatóként vagy más intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységként működteti.

(2) A gyermekjóléti szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban és az Szt. 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl

a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,

b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,

c)

d) szervezi a – legalább három helyettes szülőt foglalkoztató – helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,

e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,

f) felkérésre környezettanulmányt készít,

g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,

h)

i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,

j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,

k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

...

Család- és gyermekjóléti központ

40/A. § (1) Család- és gyermekjóléti központnak (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az a járasszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik.

(2) A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl

a) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

aa) utcai és – ha a helyi viszonyok azt indokolják – lakótelepi szociális munkát,

ab) kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,

ac) – ha a helyi viszonyok azt indokolják – kórházi szociális munkát,

ad) gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,

ae) jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,

af) családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát;

b) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében

ba) kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,

bb) javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelemben vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,

bc) együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnisméltés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,

bd) a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

be) utógondozást végez – a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a 86. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltak szerint – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,

bf) védelemben vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készít;

c) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

(3) A gyermekjóléti központ a (2) bekezdés a) pont ad) alpontja, valamint a (2) bekezdés b) és c) pontja szerinti feladatainak ellátására a települési önkormányzat egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval ellátási szerződést nem köthet.

(4) A gyermekjóléti központ a (2) bekezdés a) pont aa)–ac) és ae)–af) alpontja szerinti feladata, valamint a szupervízió az Szt. 122/A. §-a szerinti, szolgáltatások intézményen kívüli szervezet által történő ellátásának szabályai szerint is biztosítható.”

A Gyvt. előírja, hogy:

A járásszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságától függetlenül köteles Gyermekjóléti központot működtetni.

Új intézményi formaként megjelenik a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a Család- és gyermekjóléti központ. Ez utóbbihoz kerülnek átcsoportosításra a speciális szaktudást igénylő feladatok, valamint a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek, továbbá a központok új gyermekjóléti feladatokként jelenik meg 2018. szeptember 1-jei hatálybalépéssel az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység.

2017-re a Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központban megtörtént mindaz a strukturális átalakulás és új feladatmegosztás, ami a gyermekvédelmi törvény változásával kötelezővé vált.

Az intézményen belül működő két szakmai egység a Család- és Gyermekjóléti Központ és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a jogszabályoknak megfelelő munkamegosztásban végzik feladataikat.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálaton belül is 2 csoportot hoztak létre, így a hagyományos családsegítést a Családsegítő Csoport, a gyermekjóléti alapellátást pedig a Gyermekjóléti Csoport végzi. A csoportok nem zártak, van „átjárás”, indokolt esetben a családsegítő munkatársak a másik csoport tevékenységét is ellátják. Segítséget jelentenek a Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzserei, ők szakmai segítséget, tanácsokat adnak a „problémásabb” gyermekvédelmi

esetknél. A kialakított rendszer a második évre bizonyította, hogy jól működik, a munkatársak megtalálták szerepüket, alkalmazkodtak az új feladatkörhöz

3.1.1. ALAPELLÁTÁS

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai

A két szakmai egység közül a Szolgálat látja el a gyermekjóléti alapellátó tevékenységet, működteti a gyermekvédelmi jelzőrendszert. A hatósági jellegű gondozó tevékenység a Központ feladata, ahol a Szolgáltatnak is lehet szerepe, kaphat részfeladatokat.

Család- és gyermekjóléti szolgálat – települési önkormányzatok feladatkörében a lakóhely szintű minimumszolgáltatásokat, általános segítő feladatokat kell, hogy biztosítsa:

15. sz. táblázat: Gyermekjóléti szolgáltatásban részesülő gyermekek száma

Ellátás megnevezése		2015	2016	2017
Gyermekjóléti szolgáltatásban részesült		523	524	473
ebből	szakellátott	52	46	35
	utógondozott	2	6	1
	alapellátás keretében családgondozásban részesült	312	319	261
	védelembe vett	31	32	46
	tanácsadottként megjelent	126	140	130

A gyermekek veszélyeztetettségének okai:

A problémák nagy részét az alábbi problématípusok adják:

- családi konfliktus, kapcsolati problémák (szülők egymás közti, szülők-gyermek közti)
- anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.)
- magatartás- és teljesítményzavar
- gyermeknevelési
- elhanyagolás
- szülők/család életvitele
- gyermek intézménybe való beilleszkedésének problémái
- lelki-mentális
- bántalmazás

A gyermekvédelmi problémák sokrétűek, minden gondozott család speciális problémahalmazt hordoz, egy vezető ok kiválasztása sokszor nem életszerű, de a statisztika és áttekinthetőség miatt fontos.

A vezető okok a *környezeti főcsoportba* sorolhatóak: a szülők konfliktusai (37), illetve a család/szülők életmódja (29), a nevelési problémák (22), esetleg a gyermek elhanyagolása (10), bántalmazása (9) volt az, mely a gyermeket veszélyeztette. Ide

sorolható még az iskolai kirekesztés (1), a kortárs csoport negatív hatása (3), vagy az elégtelen lakáskörülmények (19). Az általunk kezelt problémák közül a *magatartási főcsoportba* sorolható okok is gyakoriak voltak, mint például a gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség (12), valamint a tankötelezettség mulasztása (13). Ezek után következik csak az *anyagi főcsoport*. A munkánk fókuszja tehát a családi működésbeli zavarok elhárítása volt.

Alacsony számban keresték meg a Szolgálatot az átmeneti gondozást biztosító intézmények (4), viszont a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók - más család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ- gyakran küldtek jelzést (79). Legtöbbször esetátadás keretében kerül a Szolgálathoz egy korábban máshol gondozott család, akik a kerületbe költöztek. A köznevelési intézmények látták el a Szolgálatot a legtöbb jelzéssel (193), velük a legaktívabb a kapcsolatuk. Az egészségügyi szolgáltatók közül a védőnők kiemelt szerepet töltenek be a jelzők rangsorában (21 esetben jeleztek).

3.1.2. A JELZŐRENDSZER TAGJAIVAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS TAPASZTALATAI

A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé került a jogszabályi változásokkal. A Család- és Gyermekjóléti Központnak szakmai támogatást kell nyújtania a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak, kiemelten a jelzőrendszeri munkájának segítése, koordinálása érdekében is.

Az év során a Központ fogadta a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat megkeresését, amennyiben az a jelzőrendszer működtetése körében a Központ feladatkörébe tartozó, vagy szakmai támogatást igénylő esetről szerzett tudomást.

A Központ a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében koordinálja a területén működő jelzőrendszer munkáját. A feladatellátás érdekében a Központ munkatársai közül jelzőrendszeri tanácsadót jelöl ki.

- **SZAKMAKÖZI MEGBESZÉLÉSEK:**

A Szolgálat által tartott szakmaközi megbeszélések során a Központ minden alkalommal jelen volt. Összesen 7 alkalommal került sor ilyen találkozóra a jelzőrendszer intézményeivel.

2017-ben az alábbi intézményekkel szervezett szakmaközi megbeszélést az intézmény:

- Védőnői Szolgálat
- Kerületi iskolák,
- Kerületi óvodák
- Kerületi bölcsődék
- BFKH XVI. kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztály
- Emberbarát Alapítvány (drogrehabilitáció)

- **ÉVES TANÁCSKOZÁS**

A 2018. február 22-én megtartott tanácskozáson (mely a 2017. évet értékelte) Dr. Gyurkó Szilvia gyermekjogi szakértő tartott előadást a gyermekeket ért szexuális abúzusokról. A Szolgálat és a Központ röviden, szórólap formájában számolt be az éves tevékenységéről. PPT formában kiértékeltek a jelzőrendszeri visszajelzéseket, és

a tanácskozás II. részében esetismertetésen keresztül mutatták be a családokkal folytatott segítő tevékenységüket.

- *ESETMEGBESZÉLÉS, ESETKONFERENCIA*

A jelzőrendszer koordinálásának konkrét esetek mentén kiemelkedő eszköze az úgynevezett esetkonferenciák tartása, ahol az érintett család és az életterükbe tartozó intézmények meghívásával definiálják a problémát és meghatározzák a megoldáshoz szükséges lépéseket. Az esetkonferenciák célja az adott gyermekkel foglalkozó, különböző szakmák képviselői és a család közti információcsere, és közös gondolkodás az adott probléma minél hatékonyabb megoldása érdekében. Többnyire olyan esetben kerül sor a megrendezésére, ha a gyermek veszélyeztetettsége olyan mértékben megnő, mely szükségessé teszi az azonnali beavatkozást, vagy az eset kapcsán több szakma képviselői érintettek, így a megfelelő cselekvési mód egyeztetése, a munkamegosztás összehangolása elengedhetetlen a hatékonysághoz. 2017-ban 13 esetkonferenciát tartottak a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai.

3.1.3. PREVENTÍV PROGRAMOK

- *ISKOLAI SZOCIÁLIS MUNKA – NAPRAFORGÓ CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT*

Az iskolai szociális munka, mint kötelező szolgáltatás bevezetése 2018 szeptemberétől jelenik meg, de közvetlen előkészületeit megkezdték már, ill. bizonyos, évek óta iskolai helyszíneken végzett szolgáltatásaik, csoportjaik „utat törtek” az új szolgáltatásnak. Az intézmény a kezdetektől kiemelt feladatának tartotta az oktatási intézményekkel való együttműködést, a pedagógusokkal, gyermekvédelmi felelősökkel való (adott gyermek kapcsán akár napi szinten történő) kapcsolattartást, sőt évek óta a Napraforgó Központ szakembereinek és szolgáltatásainak a kerület iskoláiba való eljuttatását is. Így az új szolgáltatás bevezetésére az intézményben előkészített a talaj: képzettségek, tapasztalatok, programok szintjén is.

Az iskolai szociális munka szükségessége évtizedek óta ismert. A pedagógusok számos olyan szociális, nevelési, gondozási problémával találkoznak munkájuk során, melynek kezelése nem lehet a pedagógus többletteleherként megélt feladata, és amely túl is mutat a pedagógia szakmai keretein. Az iskolán belül gyakran alakulnak ki konfliktushelyzetek a gyermekek között, vagy az iskola és a gyermekek között, vagy az iskola és a szülők között. Ez abban az esetben, ha a konfliktuskezelésre nincsenek eszközök, idő, lehetőség, a gyermek elidegenedését okozhatja az iskolába járástól, vagy komoly pszichés problémák formájában jelentkeznek, adott esetben kirekesztés, bántalmazás okozója lehet.

A problémák kezelésén túl azonban kiemelt jelentősége és helye van az iskolákban a különböző preventív tevékenységeknek, melyek nemcsak a szabadidő eltöltésének biztonságos, és a gyermekek számára vonzó alternatíváit jelenti, hanem az iskolás korosztály különösen fogékony önismereti, szociális készségeket fejlesztő csoportfoglalkozásokat is, melyek szintén nem illeszthetők be a pedagógusok munkájába.

Mindezek a szociális szakember napi jelenlétét teszik indokolttá az iskolákban, ezt célozza meg az iskolai szociális munka 2018-as bevezetése.

Jelenlegi programkínálatuk - az iskolai szociális munka keretében- az 1) **iskolai játéklub** A játéklub egyszerű lehetőségeket nyújt abban, hogy kötetlen keretek

között személyes kapcsolatba kerüljenek a gyerekekkel, és így más szempontból lássanak rá hétköznapi életükre, problémáikra. A billiárd és a csocsó mellett sokféle társasjáték is előkerül a klubfoglalkozásokon., illetve a különböző 2) **csoportfoglalkozások:** szociális kompetenciafejlesztés, bűnmegelőzési órák és tematikus beszélgető csoportok. Csoportfoglalkozásaik keretében szociális kompetenciafejlesztést vállaltak különböző évfolyamokon, tréningyszerűen, 8 alkalmas blokkokban, iskolai helyszínen. Olyan készségek ezek, melyek nélkülözhetetlenek a közösségben való együttéléshez, a konfliktusok kezeléséhez, a sikeres közös munkavégzéshez. A foglalkozások megtervezett, elsősorban élménypedagógiai alapú játékokból, és azok megbeszéléséből állnak.

Iskolai játéklabra munkaerő kapacitás miatt egy iskolában került sor (Szent-Györgyi Albert Általános Iskola) szerdánként 14.00-16.00-ig, ezen kívül iskolában folyt osztályfőnöki vagy egyéb tanórák keretében tematikus prevenciós vagy kompetenciafejlesztő foglalkozás. Így az iskolai szociális munka keretében már a „felvezető” évben is összesen 80 alkalommal 212 diákot értek el. Ennek koordinátora és fő szervezője Horváth Andrea családsegítő, aki a tervek szerint az új munkacsoportot is vezeti majd 2018 szeptemberétől. Hiszen az iskolai szociális munka általános bevezetése csak munkaerő bővüléssel elképzelhető el, a törvény útmutatása szerint 1.000 gyermekenként 1 fő iskolai szociális munkással. Ez megteremtené annak a feltételeit is, hogy a már használt, jól bevált prevenciós eszközöket a felmerülő igényekhez és lehetőségekhez jobban alkalmazkodó mértékben tudják használni.

- *MEGELŐZŐ SZOLGÁLTATÁSOK – NAPRAFORGÓ CSALÁD ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT*

Prevenációs tevékenységeikkel nagy létszámban érik el a gyerekeket és a felnőtteket egyaránt. Céljuk, hogy ha lehet, klubjaik segítségével megelőzzük a problémák kialakulását. Célzottan próbálják elérni a valamilyen szempontból veszélyeztetett gyermekeket is, hiszen minél korábban történik a beavatkozás, a gyermek optimális fejlődéséhez való hozzájárulás, vagy a szükséges korrekció, annál hatékonyabb lesz a munka, és annál ritkább lesz a későbbiek során esetlegesen jelentkező, nagy társadalmi károkat okozó deviancia.

- *Szünidei Napraforgós Napok*

A nyári szünetben, júniusban 2 hetes, naponta szervezett vonzó, szabadidős programokat biztosítanak az unatkozó, napközben egyedül lévő gyerekeknek (Állatkert, Csodák Palotája, Természettudományi Múzeum, Könyvtár stb.).

- *Filmklub időseknek kéthetente*

Romantikus filmek, meleg tea, pogácsa, beszélgetés. A programra nagy szükség van, ezt bizonyítja az, hogy klubtagjaink folyamatosan jöttek a vetítésekre, s igazi, egymást jól ismerő és segítő közösséggé fejlődtek az év során.

- *Kézműves klub*

Kerületi gyermekek részére szervezett készség-, és kreativitásfejlesztő foglalkozások, ahol használati-, ajándék-, és dísz tárgyakat készíthetnek a résztvevők. A klub az év első hónapjaiban működött.

- *Baba-mama klub*

A Baba-mama klub régi hagyomány az intézményben. A kismamák tapasztalatot cserélnek, míg gyermekeik együtt játszanak. Ezek az alkalmak a szülők visszajelzései szerint nagyban elősegítik a gyermekek beilleszkedését a bölcsődébe, illetve óvodába. Ezen túlmenően az anyák számára jó lehetőség a kisgyermekes időszak során is a

közösséghez való tartozás, az izoláció csökkentése. A programot színesítették a meghívott előadók valamint az ünnepi alkalmak.

➤ *Erzsébet tábor*

Az intézményben gondozott gyermekek között sokan vannak, akik nem jutnak el nyaralni. Így újra pályáztak a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány Erzsébet tábor programjára. 18 fős gyerekcsoport vett részt két kísérővel a Fonyódligeti táborban.

➤ *Gomoku verseny*

Immár a hagyományosnak mondható, budapesti szintű diák gomoku (amőba) -versenyt 2017-ben is megrendezték, melyen 8 iskola képviseltette magát, a gyermekek pedig 3 korcsoportban, összesen 36-an vettek részt. A program lényege a logikai játék népszerűsítésén túl egy értelmes, közösségi alternatíva felkínálása a szabadidő eltöltésére, melynek során szülők, gyerekek, tanárok és szociális szakemberek találkozhatnak egymással, s mint ilyen, a prevenció kiváló terepe is. Az esemény színvonalát emelte, hogy hazánk gomoku-világbajnoka, László Zoltán is részt vett rajta a rendezői csapatot erősítve, és a verseny után szimultán mérkőzést adott a gyerekeknek.

➤ *Kamaszklub*

Nyitott, személyiségfejlesztő jellegű csoportfoglalkozás.

A csoportfoglalkozások célcsoportja: 12-14 éves kamaszok. A csoport tervezett létszáma: 8-12 fő volt.

A foglalkozások időtartama: 2 óra volt.

Helyszín: Napraforgó Család- és Gyermejkölési Központ konferencia terme

A csoportfoglalkozások célja volt, hogy a résztvevők jártasságot szerezzenek az önmegismerés, a reális önismeret megteremtésében és karbantartásában. Elsajátítsák az önbizalom-erősítés, a konfliktusok megoldásának, a felnőtt személyiség megalapozásának néhány módszerét is. Cél volt még, a résztvevők önismeretének a fokozása, segítése az önmegértésben, valamint az egyén érzelmi, és kommunikációs készségeinek, képességeinek fejlesztése.

A szabadidő tartalmas eltöltése, társas kapcsolatok kialakítása és az egyének rekreációjának formálása heti rendszerességgel megtartott klubfoglalkozás keretében.

Tartalmilag mindez játékos formában, közös beszélgetésekkel, egyéni, páros és csoportos önismereti feladatok, játékok segítségével történt.

➤ *Társasjátéklklub*

Nyitott, személyiségfejlesztő jellegű csoportfoglalkozás.

A csoportfoglalkozások célcsoportja: 12-14 éves kamaszok. A csoport tervezett létszáma: 10-15 fő volt.

A foglalkozások időtartama: 2 óra volt.

Helyszín: Napraforgó Család- és Gyermejkölési Központ konferencia terme

A csoportfoglalkozások célja volt, hogy a résztvevők szabadidejüket tartalmasan töltsék el, a kialakult társas kapcsolataikat megőrizték, elmélyítsék. A megértéssel, tisztelettel, a másik elfogadásával fejlődhetett az empátiájuk és az önismeretük. A közös játék során a kommunikáció fejlesztése, ismeretátadás is megvalósult.

A programokat a fiatalok iskolai elfoglaltságaihoz igazodva, késő délutánra szervezték.

Fontosnak tartották, hogy a programok a fiatalok igényeihez igazodjanak.

A foglalkozásokon, lényeges volt a résztvevők aktív közreműködése, hiszen nekik és róluk szóltak, ami teljes mértékben megvalósult.

16. sz. táblázat: Szociális kompetencia-fejlesztő csoportok a 2017. évben

KLUBOK, CSOPORTOK, TÁBOROK STATISZTIKÁJA		
KLUBOK NEVE	Foglalkozások (alkalmak) száma	Forgalom
Kézműves klub	4	6
Szünidei Napraforgós Napok	10	249
Film Klub	16	91
Álláskereső klub	36	18
Baba-mama klub	31	460
Erzsébet tábor	1	18
Gomoku verseny	1	36
Kamaszklub	17	108
Társasjáték klub	17	151
Gázoló tábor	1	12
Összesen	134	1 149

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatai

- A gyermek *veszélyeztetettségének megszüntetése*, a gyermek *védelme érdekében* a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó **hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek**;
- **Speciális szolgáltatások** biztosítása;
- **Szakmai támogatás nyújtása** a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak és a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a területén működő **jelzőrendszer** munkájának **koordinálása**;

3.1.4. HATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK

Az intézményen belül a hatósági ügyekben érintett csoport továbbra is az esetmenedzseri team. Négy esetmenedzser végzi a javaslatkészítéseket a gyámhivatali megkeresések nyomán, illetve a már valamilyen intézkedéssel érintett gyerekek körüli munka koordinálását.

A Központ szolgáltatásait 2017-ben 807 fő vette igénybe. Hatósági intézkedéssel 96 kiskorú volt érintett.

46 gyermek esetében védelembe vétel keretében, 35 gondozott gyermek vonatkozásában pedig szakellátás keretében (ideiglenes elhelyezéssel, vagy nevelésbe vétellel) végeztek esetmenedzseri tevékenységet. Megelőző pártfogás alatt 4 gyermek állt. Az év során 6 gyermek került ideiglenes hatályú elhelyezéssel szakellátásba, csakúgy, mint az ezt megelőző évben.

Ezekhez kapcsolódóan a kollégák 44 védelembe vételi tárgyaláson, ill. 22 védelembe vétel felülvizsgálati tárgyaláson, valamint 5 elhelyezési tárgyaláson (TEGYESZ) vettek részt, 33 esetben készítettek védelembe vételhez kapcsolódó gondozási-nevelési tervet, 286 családlátogatást végeztek, és 32 külön környezettanulmányt készítettek.

Kiemelt veszélyeztetettségi területek az év során:

2017-ben 155 kiskorút tartott nyilván a Központ veszélyeztetettnek (akik esetében töltöttük a gyermekeink védelemében c. adatlaprendszer), akik közül a vezető probléma alapján legnagyobb arányban (94 kiskorú) a környezeti tényezők (döntően család életvitele, nevelési probléma, családi konfliktus) játszottak szerepet. A magatartási főcsoportba 23 kiskorút soroltak (ide tartoztak pl. a tankötelezettségüket elmulasztó, vagy iskolai beilleszkedési nehézségekkel küzdő, ill. szerfogyasztó gyerekek), az egészségi főcsoportba pedig 14 gyermeket (túlnyomórészt magatartási problémák tartoztak ide).

Külön ki kell térni a családon belüli szexuális abúzus eseteire, mely a korábbi évekhez képest sajnos növekvő tendenciát mutat. 2017-ben 4 gyermek ügyében érkezett ilyen tárgyú jelzés. Sajnos az esetmenedzsereknek nagyon nehéz dolguk van az ilyen típusú esetek alapos feltárása, felgöngyöltése, megfelelő intézkedések megtétele területén, hiszen nagyon fontos az ügy súlyához mért adekvát reakció, ugyanakkor frusztráló azt tapasztalni, hogy egy adott helyzetben egy kisgyermek védtelen a családjában, és mégis lezárul pl. egy rendőrségi nyomozás bizonyítottság hiányában (holott pl. szakértői vélemény sem készült). Éppen ezért a 2017. évről szóló Éves Szakmai Tanácskozás előadása kifejezetten erre a témára lett felfűzve a Hintalovon Alapítvány jóvoltából.

3.1.5. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

➤ Családi konzultáció

Családkonzultációs szolgáltatás biztosítása törvényi kötelezettség, de a megfelelő végzettség hiánya időszakosan problémát okoz.

Sajnos az a tapasztalat, hogy egy szolgáltatás beindítása nehézkes folyamat, és amennyiben annak biztosítása nem folyamatos, újra kell indítani a nulláról minden alkalommal.

A munka során az a tapasztalat, hogy ha a családi és pár konfliktusok esetén időben fordulnának az érintettek külső szakemberhez, ezzel sok válás és elmérgesedő viszony lenne megelőzhető.

➤ Mediáció

Munkájuk során továbbra is nagy arányban foglalkoznak a válásokat megszenvedő gyerekekkel, akik azt élik át napról napra, hogy a szülők nem tudnak másra fókuszálni, mint a válási harcra. Az alternatív konfliktusrendezést, a bajok korai kezelését sajnos a mindennapi mentálhigiénés kultúra még nem elégségesen tartalmazza. A Központunkban gyakran a végletekig elrontott emberi kapcsolatokkal kellene valamit kezdeniük, pedig a konfliktusok kialakulásának korábbi fázisaiban nagyobb esély lenne az érintettek számára is élhető megoldások és egyezségek kialakítására. Ennek a kultúrának a hiányát mutatja a mediációs szolgáltatás viszonylag alacsony kihasználtsága is. Pedig ha a közös gyerek kapcsán úgysem lehet elkerülni, hogy a válás körül/ után bizonyos kérdésekben ne legyen együttműködés, valamiféle megállapodás, akkor jóval fájdalommentesebb, egyénre szabottabb és olcsóbb is egy szakemberek közvetítésével végigvitt egyeztetési folyamat, mint az évekig tartó pereskedés. Szeretnék ezt a szolgáltatásunkat tovább erősíteni, népszerűsíteni.

2017-ben 13 család/pár kért mediációs szolgáltatást, mely 41 mediációs ülésben valósult meg.

A munkacsoport vezetője Guth Katalin családsegítő.

➤ *Pszichológiai tanácsadás*

A közgondolkodásban még mindig tartja magát az a tévhit, hogy pszichológushoz csak az forduljon, aki beteg. Ez a nézet ma már régen túlhaladott. A pszichológiai tanácsadás azért fontos, mert mindenki kerülhet váratlan, kaotikusnak tűnő helyzetekbe, szembenézhet új kihívásokkal, amikor nem találja a helyes utat. Ilyenkor jó lehet valaki, aki szakértelmével, ítélet-mentességével és objektivitásával támogatást tud nyújtani a fejlődés, az önismeret és a döntéshozatal útján. A tanácsadó szakpszichológus változatos eszköztárral dolgozik, melyet a kliens személyiségéhez és problémája jellegéhez kapcsolódva rugalmasan használ. Leggyakoribb problémák, melyekkel hozzá fordulnak: életvezetési, gyermeknevelési gondok, normatív krízis, stressz és szorongás kezelése, önértékelési kérdések, önmegvalósítás, pszichoszomatikus tünetek.

Itt kell megjegyezni, hogy az iskolapszichológus lehetőségei kicsit mások. A Napraforgóban történő vizsgálat ill. tanácsadás még védettebb közegben történik, és sokszor hatósági intézkedéshez is kapcsolódik. Például ha a pszichológiai ellátásukban várólisták vannak, miközben egy védelemben vétel kapcsán a gyámhivatal pszichológus segítségének igénybevételét írja elő pl. a gyermeknek, vagy valaki akut krízishelyzetben önként kér segítséget, az súlyos szakmai hiba, hiszen krízisben, gyerekeket érintő kérdésekben az azonnaliság nagyon lényeges elem. A pedagógiai szakszolgálatnál is rendelkezésre állnak pszichológusok, gyakran élnek is ezzel a lehetőséggel, amennyiben közvetítik hozzájuk klienseinket. A veszélyeztetett gyerekek ügyében azonban minél alacsonyabbra teszik a szolgáltatási küszöböt (azaz nem küldik át másik intézménybe, mindent elérhet egy helyen), annál valószínűbb, hogy a szükséges segítséget igénybe veszik.

A pszichológus a Pedagógiai Szakszolgálatnál is dolgozik, ez szorosabb együttműködést tesz lehetővé a Pedagógiai Szakszolgálattal. Rendszeresen részt vesz a Központ team-ülésein, mely nagy segítséget jelent az esetmenedzsereknek az esetkonzultációknál.

A 2017-es évben pszichológiai tanácsadásra 403 esetben került sor, az érintett kliensek száma 112 fő volt.

➤ *Fejlesztőpedagógus*

Intézményben továbbra is heti négy órában áll rendelkezésre fejlesztőpedagógus.

A fejlesztésre kerülő gyerekek legtöbb esetben már súlyos iskolai kudarcokkal küzdenek. Fő cél ilyen esetekben az iskolai kudarcok okainak feltárása, ezt követően új tanulási stílus és napirend kialakítása. Akinél ez a folyamat sikeres, ott a gyermek önértékelése is javul az elért eredmények fényében, ez azonban nagyon lassú, munkaigényes folyamat.

A fejlesztésre a tanulók egy része folyamatosan, egész évben igényt tart, de jellemző a nyári szünetben jelentkező gyermekek csoportja is, akik a pótvizsgára való felkészüléshez kérnek segítséget.

A fejlesztőpedagógus az esetmenedzserekkel és családsegítőkkal is rendszeresen konzultál, az általa ellátott gyermekek között vannak gyámhatósági intézkedésekkel érintettek is. A fejlesztőpedagógus bevonására minden esetben kísérletet tesznek ahol a gyermek tanköteles, de nem jár be az iskolába.

A 2017-es évben 22 gyermek kapott az intézményben fejlesztőpedagógiai szolgáltatást, összesen 133 alkalommal.

➤ *Jogi tanácsadás*

A tanácsadást nyújtó jogász 212 alkalommal tartott jogi tanácsadást, az igénybe vevő kliensek száma 205 fő volt.

A jogi tanácsadásra folyamatosan nagy az igény a lakosság részéről, heti négy órában működik a Központban a szolgáltatás. Egyre gyakrabban kell jogászunkhoz fordulnia a Központ munkatársainak a hozzájuk kerülő ügyek bonyolultsága és jogi hátterének bizonytalansága miatt. Kiemelten fontosnak tartják klienseink szakmailag magas szintű ellátása mellett munkatársaik védelmét is.

➤ *Kapcsolattartási Ügyelet*

A szolgáltatás továbbra is kéthetente péntekenként 14,00-20,00 óra között működik. **2017-ben összesen 89 alkalommal** vették igénybe az ügyeletet, mely további növekedés az előző évekhez képest is.

A szolgáltatás célja, hogy a gyermekek válás után is kapcsolatban maradjanak szüleikkel, nagyszüleikkel, testvéreikkel. Ha a gyermeknek ez az alapvető joga valamilyen ok miatt nem biztosított, kapcsolattartási ügyeletünk mediátori (közvetítői) segítséget, semleges helyet és a gyermek számára természetes környezetet (játékokkal berendezett szobát) tud felajánlani. A szülők közvetlenül, saját kérésükre, vagy a gyámhivatal, bíróság révén kerülhetnek intézményünkhöz.

➤ *Készenléti szolgálat*

A Készenléti szolgáltatás igénybevétele nagy biztonságérzetet nyújt baj esetén a lakosság részére. A készenléti szolgálatot az intézmény nyitvatartási idején kívül működtetik, melynek keretében az ügyeletes munkatárs telefonon tanácsadást, tájékoztatást ad **krízishelyzetbe** került XVI. kerületben élő egyéneknek és családoknak. **Elsődleges cél, hogy aki a kerületben veszélyhelyzetbe került gyerekekről tudomást szerez, jelezze a bajt, és szakemberrel konzultálni tudjon a szükséges lépésekről.**

A 2016-os évben 42 alkalommal hívták a kerület lakosai a készenléti szolgálatot, ez 2017-ben csaknem megduplázódott, 80 hívást regisztráltak.

➤ *Egyéb speciális szolgáltatások*

Ami még a Központhoz tartozó speciális szolgáltatás, de az előzőekben nem került említésre:

- Utcai/lakótelepi szociális munka (ennek keretében megy a Gázoló kalandklub és az Iskolai Játéklklub): 64 gyermek, 44 alkalom;
- Munkavállalási/pályaválasztási tanácsadás: 30 alkalom, 56 igénybevevő;
- Menekültekkel, oltalmazottakkal végzett tevékenység: 1 kliens, 13 alkalom;
- Hátralékkezelési tanácsadás: 95 kliens, 612 alkalom;

3.2. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

Gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat bölcsőde formájában nyújtja, de a kerületben található családi napközik, és a gyermekek alternatív napközbeni ellátás részeként játszóház is.

A bölcsődei ellátás keretei 2017-től bővültek: lehetőség van a mini bölcsőde, munkahelyi bölcsőde és családi bölcsőde létrehozására.

Ez az önkormányzati feladatot nem érinti, de a kerület ellátórendszerére hatással lehet, bár ez jelenleg még nem érzékelhető.

A jogszabályváltozás a bölcsődei ellátást érintően kedvező, illetve az óvodai ellátáshoz igazodó. Az ellátás alapjait érintő változás nincs. A lényegesebb, változó vagy új elemeket vastagon szedetten jelöljük az alábbi jogszabályi idézetben:

3.2.1. BÖLCSŐDE ÉS BÖLCSŐDEI SZOLGÁLTATÁSOK

A Gyvt. 42.-43. §-a alapján:

Bölcsődei ellátás

42. § (1) A bölcsődei ellátás keretében - ha e törvény kivételt nem tesz - a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

(2) Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, **a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde.**

(3) Bölcsődei ellátás keretében az Nktv. 4. § 25. pontja szerinti **sajátos nevelési igényű gyermek** (a továbbiakban: sajátos nevelési igényű gyermek) **nevelése és gondozása is végezhető.**

(4) A bölcsődei ellátás keretében az (1) bekezdés szerinti ellátáson túl - **szolgáltatásként** - speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel működtetése vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatás is biztosítható. Ezeket a szolgáltatásokat **a gyermek hatodik életévének betöltéséig lehet igénybe venni.**

(5) **A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.**

42/A. §^{*} (1) Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható

a) **az óvodai nevelésre nem érett gyermek** esetén a (2) bekezdésben meghatározott időpontig,

b) a sajátos nevelési igényű gyermek esetén a (3) bekezdésben meghatározott időpontig,

c) az a) és b) pont alá nem tartozó gyermek esetén, ha a harmadik életévét

ca) **január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig,**

cb) **szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig,** ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

(2) Ha a gyermek **harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető** a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

(3) A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a **hatodik** életévét betölti.

(4) **Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.**

Bölcsőde

43. § (1) A bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a **Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint,** jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést.

(2) A bölcsőde **szervezetileg** működhet

a) önálló bölcsődeként, annak tagintézményeként,

b) bölcsődei igazgatóság, illetve egyesített bölcsőde szervezeti formában, annak tagintézményeként,

c) többcélú óvoda-bölcsődeként, vagy

d) többcélú, közös igazgatású intézmény önálló szervezeti és szakmai egységeként.

(3) A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője, törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.

(4) A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartó a bölcsődei szünet idejére a szülő, törvényes képviselő kérésére gondoskodik a gyermek intézményi gondozásának, nevelésének megszervezéséről.

(5) **A miniszter** rendeletben a bölcsődék számára - a bölcsődei dolgozók szakmai fejlesztése, szakmai ünnepségek megtartása és a bölcsődei ellátáshoz kapcsolódó szakmai célok megvalósítása érdekében - **nevelés-gondozás nélküli munkanapot határoz meg**. A nevelés-gondozás nélküli munkanapon a bölcsődei nevelés és gondozás szünetel, a fenntartónak azonban erre irányuló szülői, törvényes képviselői kérésre gondoskodnia kell a gyermekek felügyeletének megszervezéséről.”

A szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet 6. § -a az alábbiak szerint szabályozza a bölcsődei szolgáltatást:

„6. § (1) Bölcsődei szolgáltatás a(z)

- a) időszakos gyermekfelügyelet,
- b) nyújtott nyitva tartás,
- c) otthoni gyermekgondozás,
- d) baba-mama muzsika,
- e) játszóház,
- f) száraz só terápia,
- g) játékos gyermektorna,
- h) fejlődésvizsgálat, tanácsadás,
- i) egyéni komplex fejlesztés,
- j) kiscsoportos komplex képességfejlesztés,
- k) komplex, játékos baba-mama foglalkozás,
- l) vendégétkezés.

(2) Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet.

(3) Nyújtott nyitva tartás keretében a bölcsőde munkanapokon – bármely szülő kérésére – 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.

(4) Otthoni gyermekgondozás keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol

- a) hármás vagy többes ikerszülés történt;
- b) vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.

(5) A baba-mama muzsika a szülők számára egy – otthon is alkalmazható – eszközt, technikát mutat meg, a gyermekkel eltöltött idő kellemes, hasznos, szeretetteljes kitöltésére, mely fejleszti a gyermek ismereteit, ritmusérzékét.

(6) A játszóházi szolgáltatás a kisgyermekes anyukáknak teremt lehetőséget arra, hogy 1-4 éves gyermekükkel együtt közösségben meghatározott időközönként játszhassanak kellemes, otthonos környezetben.

(7) A száraz só terápia az immunrendszert erősítve, a gyermekek egészségének megőrzésében, a betegségek megelőzésében, gyógyításában játszik szerepet. Rendszeres látogatása jótékony hatással van az asztmatikus jellegű, allergiás betegségekre is.

(8) A játékos gyermektorna megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel segít abban, hogy a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakuljon ki és fejlődjön.

(9) A fejlődésvizsgálat, tanácsadás a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.

(10) Az egyéni és a kiscsoportos komplex képességfejlesztés eltérő fejlődésmenetű, és egészséges fejlődésmenetű bölcsődés és óvodás korú gyermekek számára ad lehetőséget a feltárt hiányosságok fejlesztésére, megszüntetésére.

(11) A komplex, játékos baba-mama foglalkozás az idegrendszer érését segítő, komplex kiscsoportos foglalkozás, szülők és gyermekeik számára.

(12) A vendégétkezést igénybe veheti

- a) a kisgyermek gondozása céljából otthon lévő szülő, a gyermeke második életévének betöltéséig, és

b) a bölcsődei vagy óvodai ellátást igénybe nem vevő gyermek, negyedik életévének betöltéséig.

(13) A (4) bekezdés b) pontja esetében kapacitáshiány esetén a szolgáltatás igénybevehetőségéről és terjedelméről az Egészségügyi és Szociális Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) dönt.

(14) Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig a Bizottság határozata alapján.

(15) A bölcsődei szolgáltatásokat az azt nyújtó intézmény vezetőjénél, vagy az általa megbízott személynél lehet igényelni, az intézmény szabályzata szerinti formában.”

A területben a gyermekek napközbeni ellátását, gondozását a bölcsődés korú gyermekek esetében (20 hetes kortól - 3 éves korig) a XVI. Kerületi Kertvárosi Egyesített Bölcsőde öt telephelye biztosítja. Az intézmény az ellátást igénybevevő gyermekek életkorának megfelelő felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, étkeztetést biztosít. A gyermek személyiségében, fejlődésében meghatározó az első három életév, ezért is fontos számukra, hogy a leghatékosabb személyi és tárgyi környezet biztosításával hozzájáruljanak a felnövekvő generáció fejlődéséhez.

Az alapellátási tevékenységen kívül az intézmény szolgáltató tevékenységként napközbeni gyermekfelügyeletet, nyújtott nyitva tartást, – az országban elsőként, este 20 óráig, vacsorával, – otthoni gyermekgondozást, só terápiát, játékos gyermektornát, fejlődésvizsgálatot, tanácsadást, egyéni, komplex fejlesztést, kiscsoportos komplex képességfejlesztést, komplex, játékos baba-mama foglalkozást, gyermekjáték-, bútor-, eszközkölcsonzést, baba-mama muzsikát működtet.

Feladataik ellátása során 2017. évben is figyelembe vették a bölcsődék számára kötelezően előírt szakmai, törvényi változásokat. A módszertani levelek útmutatásainak betartására törekednek valamint a minőségi munka fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetnek.

A bölcsődei kisgyermeknevelő feladata, hogy minden gyermeket a korának, egyéni fejlettségi szintjének megfelelően a saját fejlődési ritmusa szerint segítsen át a cseppet sem egyszerű folyamatokon.

A gyermekek napirendjének, valamint a gyermekeket ellátó kollégák szakmai munkájának összehangolására folyamatos figyelmet fordítanak. Fontosnak érzik a hangulatos bölcsődei környezet - évszakokhoz, jeles napokhoz alkalmazkodó dekorációk - kialakítását.

A szülők és a kisgyermeknevelők számára már gyakorlattá vált a bölcsődék rugalmassága, a szülői igényekhez közelítve. A rugalmasság azt jelenti, hogy a szülők a gyermekeket, a reggeliztetési időt kivéve, a délelőtti időszakban bármikor behozhatják. Ilyen esetekben a gyermek a napirendhez igazodva kapcsolódik a bölcsődei élethez.

Az ellátottak sajátosságaihoz kapcsolódóan integrált tevékenységként a különleges bánásmódra szoruló kisgyermek (pl.: beszédfejlődés, mozgásfejlődés elmaradásával élők) gondozását, ételallergiában szenvedők, vagy vegetáriánusok diétás étkeztetését is vállalja az intézmény.

A család és a bölcsőde közötti kapcsolattartás egyik formája a családlátogatás. Rendszerint a beszoktatás előtt, előzetes megbeszélés alapján történik. Lehetőséget ad a bizalmasabb kapcsolat kialakítására, valamint a gyermek családi környezetének, szokásainak megismerésére.

A bölcsőde betekintést nyerhet az anya-gyermek kapcsolatba, és abba, hogy a gyermek milyen helyet foglal el a családban. Képet kaphat a gyermek szokásairól és sok olyan körülményről, mely érdeklődésére, értelmi fejlődésére hatással van. A kisgyermeknevelők a látogatásokon, közvetlen módon beszélhetik meg a szülőkkel a gyermekkel kapcsolatos nevelési kérdéseket, egészségügyi problémákat.

A szülővel való fokozatos beszoktatás a szülő önkéntes részvételén alapul. Minden gyermek életében nagy változást jelent, ha bölcsődébe kerül. Elszakad a megszokott környezettől, személyektől, idegen felnőtthöz és új környezethez kell alkalmazkodnia, több kisgyermekkel együtt osztoznia kell a felnőtt figyelmén. Az anyás beszoktatás megkönnyíti a gyermek számára a beilleszkedést az új közösségbe, a család és a bölcsőde kapcsolatának is sok lehetőséget ígér. A beszoktatás alatt a fokozatosság betartása fontos, mely a gyermek bölcsődében töltött idejének egy-egy órával történő hosszabbítását, és a beszoktató felnőtt bent töltött idejének lerövidítését jelenti. Hangsúlyt kell fordítani a szervezési kérdések megbeszélésére, az anyás beszoktatás lélektani hátterének megvilágosítására. A kisgyermeknevelő szakmai felkészültségétől is függ, hogy a gyermek mennyire illeszkedik be zökkenőmentesen az új környezetbe. A beszoktatások a beszoktatási ütemterv szerint történnek.

17. sz. táblázat: A bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

	bölcsődei		Különleges bánásmódot igénylő gyermek	Időszakos gyermekfelügyelet igénybevétele (alkalom)	Nyújtott nyitva tartás igénybe vétele (/fő, de egy fő több alkalommal)	Só-terápia (alkalom)	Játékos gyermekorna /alkalom	Játszóház / alkalom	Kölcsönzés igénybevétele/alkalom
	Férőhelyek száma	Felvett gyermekek száma							
2010	*250	266	3	1 012	1	---	---	---	186
2011	*307	302	0	941	1	276	109	104	152
2012	360	297	15	1 636	0	1 555	486	265	209
2013	360	319	15	2 637	0	1 819		3	151
2014	360	334	16	2 951	0	997	67	0	165
2015	360	294	16	2 396	0	291	103	0	168
2016	360	206	18	2 933	0	311	118	0	129
2017	360	298	18	2641	0	371	105	0	149

*: tárgy évben átlagos férőhelyszám, mivel 2010. június 1-jétől 280 főre, 2011. szeptember 1-jétől 360 főre bővült az intézmény férőhelyszáma.

18. sz. táblázat: A gyermekek nappali ellátásának részletes adatai a bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

Statisztikai átlagszámok	2013. II. félév	2014. egész év	2015. egész év	2016. egész év	2017. egész év
Férőhely / fő	360	360	360	360	360
Nyitvatartási nap	225	227	227	233	232
Beíratottak száma / fő	319	334	304	317	298
Átlagos feltöltöttség / %	88	91,29	84	88	84
Időszakos gyermekfelügyelet adatai					
Igénybevett alkalom	2 637	2 951	2 396	2 933	2 641
Összes óra	13 471	16 436	13 006	16 522	13 492

➤ *Otthoni gyermekgondozás* keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol

a) hármas vagy többes ikerszülés történt;

b) vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.

Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig az Egészségügyi és Szociális Bizottság határozata alapján.

Otthoni gyermekgondozás keretében az elmúlt évben kettő családnak nyújtottak segítséget ikergyermekek gondozásában, szeptembertől 2 fő kisgyermeknevelő biztosításával. Ezekben a családoknak kevés a nagyszülői segítség, s emiatt igénylik a gondozónői segítséget. Az elmúlt időben nőtt az igény a szolgáltatás iránt.

➤ *Az időszakos gyermekfelügyelet* keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet. A szülő, elfoglaltsága idejére néhány órára kérheti gyermeke felügyeletét, ahol gyermekeiket képzett szakemberek felügyeletére bízhatják, míg ügyeiket intézik.

Az időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást a kerület bölcsődéiben 2 641 alkalommal és 13.492 órában vették igénybe. A csoportösszetétel változékonysága és a széles skálán mozgó elvárások kezelése a gondozónőktől kiemelkedően magas szintű ismereteket, rugalmasságot igényel. A kisgyermeknevelő feladatai, munkarendje a bölcsődei gondozás-nevelés elvei és a napi gyakorlat alapján szervezendő. Az időszakos bölcsődei elhelyezés igénybevétele esetén is fokozatosan, lehetőleg a szülővel történik a kisgyermek beszoktatása.

A bölcsődevezető, illetve a kisgyermeknevelő a gyermek személyi adatain kívül rögzíti a szolgáltatás igénybevételének a napját, időtartamát és azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben.

➤ *Nyújtott nyitva tartás* keretében a bölcsőde munkanapokon – bármely szülő kérésére – 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.

A nyújtott nyitva-tartás szolgáltatást nem vették igénybe az év folyamán.

➤ *A fejlődésvizsgálat, tanácsadás* a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.

- tanácsadás: 13 fő,
- egyéni fejlesztés 9 fő vett igénybe,
- kiscsoportos foglalkozás: 12 fő.

➤ *A játék, eszköz és gyermekbútor kölcsönzés* iránti kereslet az elmúlt évhez viszonyítva csökkent. Az a tapasztalat, hogy egyes termékek nagyon keresettek a családok körében, mint pl. csecsemőmérleg, babakocsik, járókák, gyermekhinta, légzésfigyelő. Ez év során összesen 149 alkalommal béreltek a szülők eszközöket a bölcsődéből.

➤ *A játékos gyermek torna* szolgáltatást 39 kisgyermek vette igénybe rendszeresen. A harmonikus, összerendezett mozgás a környezet megismerésével párhuzamosan alakul ki, a személyiségfejlődésben nagyon fontos szerepet tölt be. A megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal segítve a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat. A gyermekek kiegyensúlyozott mozgásfejlődéséhez szükség van a rendszeres mozgásra, a hely-helyzetváltoztatásra, egyensúlyfejlesztésre és labdakezelésre, mely elősegíti a harmonikus járást, helyes testtartás kialakulását, az irányok elsajátítását. A bölcsőde erre a célra kialakított tornatermében gyógypedagógus, szakképzett kisgyermeknevelő segítségével szolgáltatásként baba-torna igénybevételére van lehetőség. Kiscsoportos (10-12 fő) foglalkozásokon heti 2x30 percben a gyermekek játékos, énekes-mondókás testmozgáson vehetnek részt a gondozónők irányításával.

➤ *A só terápia* hozzájárul az immunrendszer erősítéséhez, a felső-légúti megbetegedések kiküszöböléséhez, az elmúlt évben 371 alkalommal látogatták a só

szobát a Napsugár Bölcsődében. Itt a kisgyermeknevelő felügyelete mellett aktívan játszva az inhalálás jótékony hatását élvezhetik a gyermekek.

A Szivárvány és a Centi Bölcsődékben is teljes létszámmal látogatták a gyerekek a só szobát.

➤ *Baba-mama muzsika* szolgáltatást 49 kisgyermek vette igénybe rendszeresen.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

2017-ben 18 sajátos nevelési igényű gyermek gondozását, nevelését végezték.

Az intézmény ellát különböző sérülésű gyermekeket: autizmus spektrum zavar: 12 fő, megkésett beszédfejlődés: 3 fő, mozgás fejlődésében megkésett: 3 fő.

A gyermekek fejlesztését a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársa, valamint a bölcsőde gyógypedagógusa látja el. Munkájukat összehangolva, a gyermekek egyéni fejlődését figyelembe véve végzik.

Ebben az életkorban a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésbeli különbsége, egészséges társaikhoz képest a legkisebb, sok esetben a megfelelő fejlesztési móddal a különbség minimalizálható, esetleg teljesen eltüntethető. A korai fejlesztésben részesülő gyermek utolérheti társait.

Fontos a sajátos nevelési igényű gyermekek helyben történő korai fejlesztése, és családjuk számára az esélyegyenlőség biztosítása. Az intézményes ellátás lehetőséget nyújt a szülők számára, hogy akár részmunkaidőben munkát vállalhassanak.

Egyénre szabott fejlesztéssel lehetőséget kapnak az idejárom gyermekek arra, hogy felzárkózzanak, vagy életminőségükben jelentősen előre lépve teljesebb életet élhessenek.

20 hetes kortól - 6 éves korig történik a különböző sérüléssel élő gyermekek korai, komplex játékba ágyazott fejlesztése, részleges integráció keretében az ép társak közösségébe való beilleszkedésének elősegítése, szociális képességük fejlesztése, a kortárs csoport mintanyújtó szerepének kihasználásával

A speciális szükségletű gyermekek ellátására jelentkező kisgyermeknevelők folyamatos képzésen, önképzésen vesznek részt, ezzel is készülve a kisgyermekek fogadására.

A bölcsődék 2017-ben is elkészítették szakmai programjaikat, és annak megfelelően végezték tevékenységüket, megvalósították céljaikat. A programok, nyíltnapok sokasága, színessége a gyermekeknek, szülőknek és a kollégáknak is nagy örömet okozott. A kerületben működő bölcsődék tárgyi feltételei jók, a magasabb szintű szakmai munkához a működési feltételek biztosítottak.

Az év célkitűzései között nagy figyelem fordult a szakmai anyagok, módszertani levelek útmutatásainak betartására, a minőségi munka fejlesztésére.

A **gyermekvédelemmel** kapcsolatban minden bölcsődében gyermekvédelmi felelős tevékenykedik. 2017 évben is együttműködtek a Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival.

A bölcsődék jelzőrendszeri kötelezettségüket folyamatosan ellátták.

Az észlelő és jelzőrendszer az intézmények között jól működik, a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott kollégák lelkiismeretesen végzik munkájukat.

Az öt gyermekvédelmi felelős fél évente közös megbeszélést tart, év végén beszámolót készítenek. Segítségért fordulhatnak az adott bölcsőde vezetőjéhez, valamint az intézményvezetőhöz.

Minden bölcsődében működik Szülői Érdekvédelmi Fórum.

3.2.2. CSALÁDI NAPKÖZI, CSALÁDI BÖLCSŐDE, GYERMEKEK ALTERNATÍV NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

A kerületben 2007. év végén egy családi napközi kezdte meg működését. Hiánypótló szolgáltatásként: azokat a gyermekek várta, akik számára nem jutott bölcsődei férőhely.

2008-ban néhány családi napközire érkezett működési engedély kiadására irányuló kérelem, azonban új nem indult. 2009 végére az ellátórendszerben 13 családi napközi (91 férőhely, 7 fenntartó), és egy 12 főt befogadó játszóház és gyermekfelügyelet szélesítette a gyermekek napközbeni ellátásának palettáját. 2010-re 24-re bővült a családi napközik száma. Ennek legfőbb oka a bölcsődei férőhelyek hiánya.

2011. második félévétől nem a települési jegyző hatásköre a működési engedély kiadása, ezért részletesebb információkkal sem rendelkezünk a szolgáltatásokról.

A szolgáltatási forma átalakult az által, hogy óvodáskorú gyermek számára óvodai ellátást kell biztosítani, tehát vagy óvodává, vagy családi bölcsődévé alakultak az intézmények. A Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala tájékoztatása szerint a kerületben 25 családi bölcsőde rendelkezik működési engedéllyel (175 férőhely), és 2 játszóház működik.

Ezek a szolgáltatások lehetőséget nyújtanak azoknak, akiknek gyermeke nem kerül be bölcsődébe, óvodába, vagy valamilyen alternatív megoldást keresnek.

3.3. VÁRANDÓS ANYÁK GONDOZÁSA

A védőnők több mint 100 éve kulcsszerepet töltenek be a nő-, anya-, csecsemő-, gyermek-, ifjúság- és családvédelemben. Kerületünkben az 5 védőnői tanácsadóban 21 területi védőnő dolgozik.

A gondozás teljessége kiterjedhet az anyán és a csecsemőn túl a család és a gondozási körzet többi nőtagjára, a női életszakaszoknak megfelelően prevenciók célból. A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él.

A 2017. Évi gondozási tevékenység számokban:

Gondozott várandós anyák száma: 995

Fokozott gondozást igénylők száma: 374

Egészségügyi okok miatt fokozott gondozást igénylők száma: 361

Szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők száma: 7

Egészségügyi és szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők: 6

Várandós tanácsadáson megjelent várandós anyák száma: 2437

Védőnői várandós látogatások száma: 2088

Fokozott gondozást igénylő várandós látogatások száma: 825

Szült anyák száma: 640

Újszülöttek száma: 653

Otthonszülések száma: 5

Gondozatlan terhességből szült anyák száma: 3

Védőnői jelzések száma a Család- és Gyermekjóléti Központ felé: 22, minden esetben kaptak írásos visszajelzést.

2017 szeptemberétől munkájukat a „Szakmai, gyakorlati iránymutatás a területi védőnő gyermekvédelmi feladatainak ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és az együttműködésre” című dokumentum is meghatározza.

A szűrővizsgálatok kiegészültek a rizikófeméréssel, valamint a szülői megfigyelésen alapuló kérdőívvel, mely 0 – 7 éves kor között 15 (12+3) életszakaszban vizsgálja a gyermekek fejlődését.

3.4. GYERMEKEK ÁTMENETI ELLÁTÁSA

A Gyvt. szabályozza gyermekek és a családok átmeneti gondozását.

Gyermekek átmeneti gondozása

„45. § (1) A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

(2) A gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A fogyatékos gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

(3) A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. A tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket szüleitől elválasztani csak kivételesen indokolt esetben lehet. A tizenkettedik életévét be nem töltött gyermek átmeneti gondozását – a 7. § (2) bekezdésében foglalt kivételekkel – elsősorban helyettes szülőnél kell biztosítani. A szülő gyermeke ellátásában munkarendjéhez igazodóan részt vesz.

(4) A gyermekek átmeneti gondozása során a gyermek iskolai oktatását – lehetőség szerint – iskolaváltás nélkül kell biztosítani.

(5) A gyermek átmeneti gondozásának megkezdéséről a szülőjének lakóhelye – ennek hiányában a tartózkodási helye – szerinti gyermekjóléti szolgálatot, ha az átmeneti gondozást hatósági intézkedés előzte meg, a gyermekjóléti központot értesíteni kell. A gyermek átmeneti gondozása megkezdésekor – ha az előreláthatólag harminc napnál hosszabb lesz – el kell készíteni a gyermekre vonatkozó egyéni gondozási nevelési tervet.

(6) A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, kivéve ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást. Ebben az esetben a gyermek átmeneti gondozása legfeljebb a szülő utógondozói ellátásának fennállásáig tartható fenn az utógondozói ellátás helyszínén.

46. § (1) A gyermek átmeneti gondozása keretében ideiglenes jelleggel, állapotának megfelelő ellátást és éjszakai bentlakást (a továbbiakban: ideiglenes gondozást) kell biztosítani az olyan gyermek számára, aki lakóhelyéről önkényesen eltávozott, így ellátás és felügyelet nélkül maradt.

(2) Az ideiglenes gondozás során fel kell tární a gyermek felügyelet nélkül maradását előidéző okokat, és egyidejűleg haladéktalanul értesíteni kell a gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét, illetve a gyermekjóléti szolgálatot, ha az átmeneti gondozást hatósági intézkedés előzte meg, a gyermekjóléti központot a további átmeneti gondozás vagy más gyámhatósági intézkedés megtétele céljából. (3) A gyermek (2) bekezdésben meghatározott további átmeneti gondozásához minden esetben be kell szerezni a szülő vagy más törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát.

(4) A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges hatósági intézkedések megtétele céljából, ha

a) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermekéről az ideiglenes gondozásról való értesítést követő három napon belül nem gondoskodik,

- b) a szülő vagy más törvényes képviselő gyermeke átmeneti gondozásához nem járul hozzá, illetve azt nem kéri,
c) a gyermek visszakerülése a szülőjéhez ellentétes a gyermek érdekeivel.

47. § (1)–(2)

(3) Ha az átmeneti gondozás időtartama eltelt, azonban a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza

a) az elhelyezés – a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével – hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható, vagy

b) haladéktalanul értesíteni kell a gyámhatóságot, a szükséges intézkedések megtételére.

(3a) Ha a tanulói jogviszonyban álló gyermek az átmeneti gondozás időtartama alatt tölti be a 18. életévét, kérelemre szükség esetén az átmeneti gondozás időtartama meghosszabbítható a tanítási év végéig.

(4) A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges intézkedések megtétele érdekében az átmeneti gondozás időtartamának eltelte előtt is, ha

a) nyilvánvalóvá válik, hogy a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek átmeneti gondozását ugyanazon intézményben két éven belül másodszor is kéri.

48. § (1) A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

(2) A gyermekek átmeneti házi gondozásaként – a szülő kérelmére – a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani, ha testi vagy lelki betegsége miatt a gyermek ellátása elsősorban helyettes szülőnél történő elhelyezés útján vagy bentlakásos gyermekintézményben nem oldható meg és ha ez a gondozás a gyermek érdekét szolgálja.”

Gyermekek átmeneti otthona

50. § (1) A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő, tizenkettedik életévét betöltött vagy tizenkettedik életévét be nem töltött, nem helyettes szülőnél elhelyezett gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

(2) A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

(3) A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek teljes körű ellátását biztosítja.

(4) Az átmeneti lakásotthon olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek átmeneti gondozását biztosítja önálló lakásban, családi körülmények között.

(5) A gyermekek átmeneti otthona önálló helyettes szülőt vagy helyettes szülői hálózatot működtethet és ebben az esetben ellátja az ezzel kapcsolatos – a 49. § (4) bekezdésében meghatározott – feladatokat. Az átmeneti otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatják.

Családok átmeneti otthona

51. § (1) Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy – ha köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel, szolgáltatóval tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll –, legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A nagykorú testvér tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell.

(2) A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja. A családok átmeneti otthona működtethető telephelyenként legfeljebb tizenkét férőhelyes lakásban vagy családi házban. A telephelyek összférőhelyszáma nem haladhatja meg a székhely szerinti intézmény összes férőhelyeinek kétszeresét.

(3) A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

a) befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét,

b) befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét.

c) biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,

d) segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,

e) biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,

f) a szülőknél az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,

g) közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

(4) Krízisközpontként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

(5) A krízisközpont befogadja a hozzátartozók közötti erőszak miatt krízishelyzetbe került, a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerint bántalmazottnak minősülő személyt és azt a vele egy háztartásban élő személyt, akinek tartására jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles (a továbbiakban együtt: bántalmazott család).

(6) A krízisközpont a bántalmazott család számára

a) alaptevékenysége keretében legfeljebb nyolc hét időtartamra

aa) lakhatást biztosít és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés és egészségügyi ellátást,

ab) közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

b) kiegészítő tevékenysége keretében a bántalmazott társadalmi reintegrációja érdekében legfeljebb öt év időtartamra félutasház-szolgáltatást nyújthat.

a) lakhatást biztosít, és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés ellátást, valamint segítséget nyújt az egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréshez,

b) közreműködik – a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve – a titkos menedékház szolgáltatást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

c) segítséget nyújt a bántalmazás következtében kialakult pszichés sérülések kezelésében és jogi tanácsadással segíti a (10) bekezdésben foglalt személy érdekeinek védelmét.”

(7) A félutasház-szolgáltatás keretében a krízisközpontból, titkos menedékházból, illetve a családok átmeneti otthonából kikerült bántalmazott család számára lakhatást és az életvezetéshez szükség szerinti segítséget kell biztosítani.

(8) A félutasház-szolgáltatás igénybevételének feltétele, hogy

a)

b) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott előtakarékosági programban való részvételt, és

c) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott társadalmi reintegrációt segítő programban való részvételt.

(9) Titkos menedékházként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

(10) A titkos menedékház befogadja a kapcsolati erőszak miatt krízishelyzetbe került, illetve otthontalanná vált bántalmazottat és gyermekét, valamint az (5) bekezdés szerinti bántalmazott családot.

(11) A titkos menedékház a (10) bekezdésben foglalt személy számára

a) legfeljebb hat hónap időtartamra

aa) lakhatást biztosít, és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés ellátást, valamint segítséget nyújt az egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréshez,

ab) közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a titkos menedékház szolgáltatást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

ac) segítséget nyújt a bántalmazás következtében kialakult pszichés sérülések kezelésében és jogi tanácsadással segíti érdekeinek védelmét,

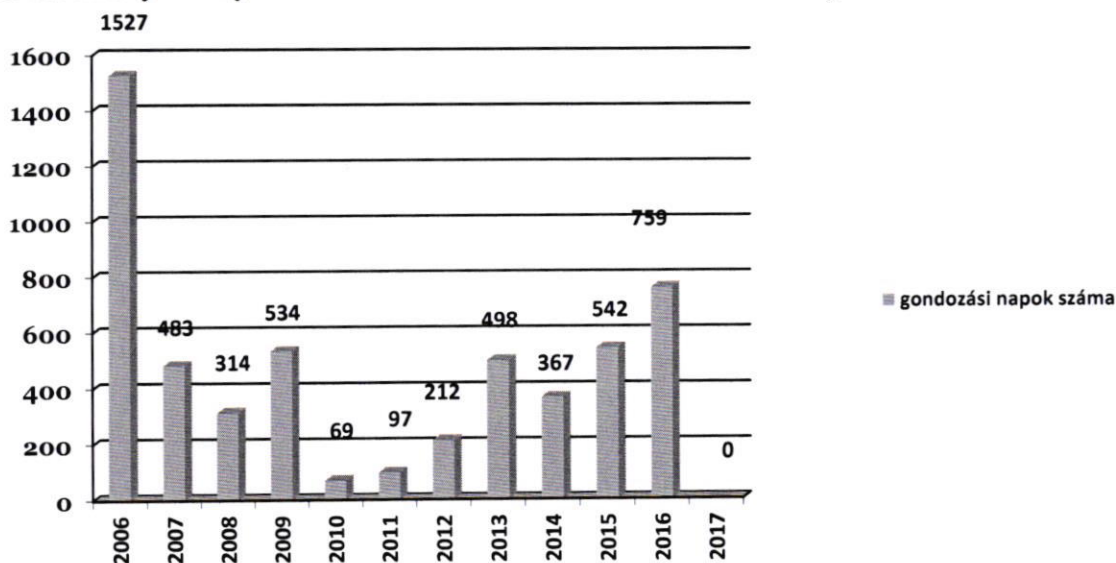
b) legfeljebb öt év időtartamra kiegészítő tevékenysége keretében a bántalmazott társadalmi reintegrációja érdekében felutasház-szolgáltatást nyújthat.”

Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona

Az „Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona” látja el 2003-tól ellátási szerződés keretében a XVI. kerületi gyermek átmeneti otthoni ellátását. A 2017-es év különleges volt, egyetlen gyermeket sem kellett elhelyezni a IV. kerületi Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában – ez az előző évek statisztikai fényében teljesen szokatlan -, bár több esetben is felmerült megoldásként ez az ellátási forma. A gyermek átmeneti otthonával kötött szerződés lefedi a felmerülő szükségleteket, bár krízisellátásként a kihasználtság előre nem kalkulálható.

Az ellátáshoz való hozzáférés biztosítása az Önkormányzat kötelezően ellátandó feladata a Gyvt. szerint, így fenn kell tartani, míg ha nem is veszik igénybe.

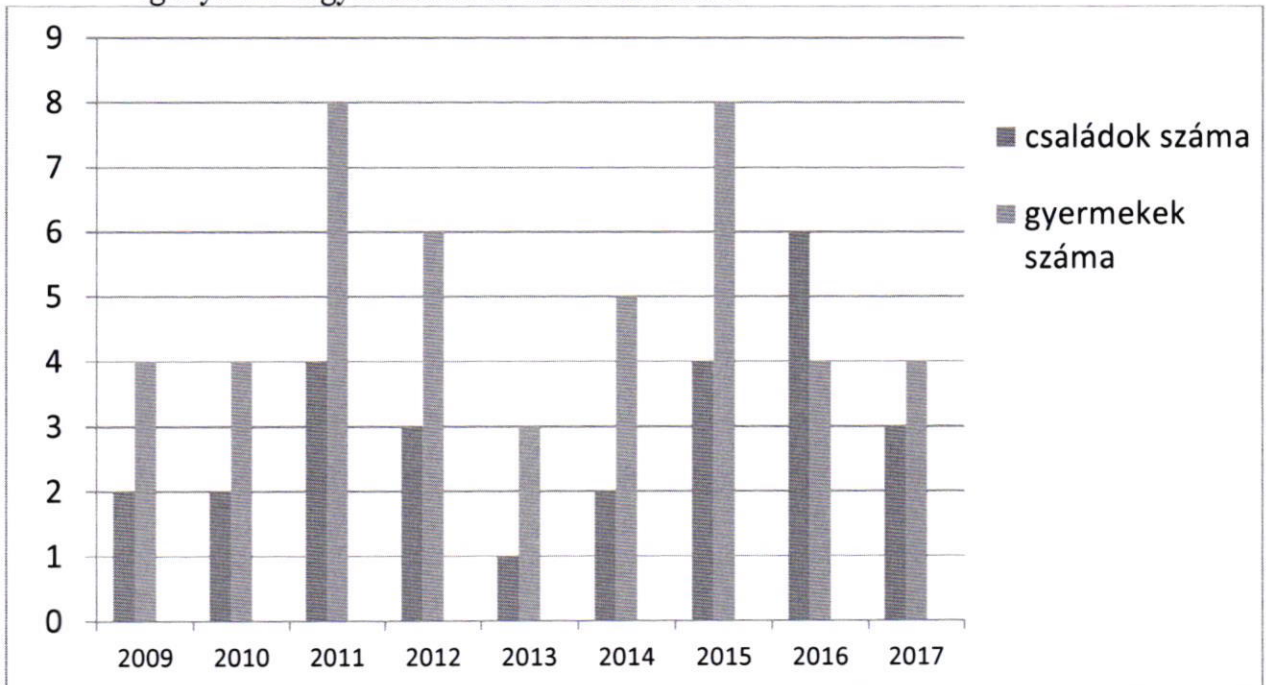
1. ábra: Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában töltött napok száma

Családok Átmeneti Otthona

2017-ben összesen három család került elhelyezésre a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonában. A bekerülési okok között lakhatási krízis és a szülői kompetenciák hiányosságai voltak. Az igénybe vett gondozási napok száma a három család esetében összesen 414 nap volt.

2. ábra: A Support Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonát igénybevevő gyermekek és családok száma

4. FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMCHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

Bölcsőde

A 2017. évben folyamatosan zajlott a bölcsődék szakmai munkájának ellenőrzése. A kerület bölcsődéiben a szakmai munka egységesítésére törekedtek. Az ellenőrzések során megállapításra került, hogy az intézményekben folyó szakmai munka megfelel a törvényi, szakmai előírásoknak.

A szakmai ellenőrzések tapasztalatai:

A bölcsődék tárgyi felszerelése számban megfelelő és biztosított. A csoportszobák berendezései méretei a korosztálynak megfelelőek. A kiszolgáló helységek, a gyermeköltözők, fürdőszobák felszerelése megfelelőek, felújításuk folyamatosan történik.

Az udvarok, játszóterek felszerelése folyamatos, megfelel a játszótéri eszközök előírt szabványainak. A Bóbita udvara teljes körűen felújításra került, új játszó eszközök telepítése is megtörtént.

2017-ben megtörtént a bölcsődék főzőkonyháit érintő HACCP programok felülvizsgálata.

2017-ben átfogó ellenőrzést végzett a Kormányhivatal az intézményben. Hiányosságot ez idáig nem közölt, megállapításokat nem tett.

Család-és Gyermejjóléti Központ

2017-ben átfogó ellenőrzést végzett a Kormányhivatal az intézményben. Hiányosságot ez idáig nem közölt, megállapításokat nem tett.

5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

5.1. PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK – SZOCIÁLIS IRODA

- Folyamatos cél a támogatások szinten tartása, reálértékének megőrzése, különösen törekedni kell erre a kiskorúak esetében - mint az ellátások szempontjából egyik leginkább kiemelt csoportban.
- Fontos, hogy az egyes szociális ellátások a kerületi sajátosságokra, valódi igényekre reagáljanak, nyújtsanak választ a tipikus problémákra.
- Kiemelkedő szerepet kell tulajdonítani a jövőben is a támogatások hatékony, célzott megállapításának.
- Továbbra is törekedni kell a szoros szakmai együttműködés fenntartására az érintet kerületi intézményekkel.

5.2. GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS – CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT

- Új vezetői team felállása 2018. február 15-től: Hanuláné Kurdi Ágnes intézményvezető, Matolcsi Ildikó szolgálat szakmai egység vezető, Simon Gábor központ szakmai egység vezető
- Ehhez kapcsolódóan szervezetfejlesztés, csapatépítés → 1 napos kihelyezett tréning Leányfalun márc. 22., tréner: Vízi Beáta
- Eves szakmai tanácskozás szervezése → febr. 22., meghívott előadó: Hintalovon Alapítvány, téma: gyermekekkel szembeni szexuális abúzus
- Iskolai és óvodai szociális segítő tevékenység kötelező bevezetésével kapcsolatos előkészületek, tárgyalások, önálló szakmai stáb kialakítása, keretek összeállítása
- Kertvárosi Családi Szállító Szolgálat bevezetése, ennek koordinálása, működtetése

5.3. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA – BÖLCSŐDE

- Az Egyesített Bölcsőde mindenkori szakmai célja, hogy az otthon melegéhez, nyugalomához hasonló légkörben tölthessék a kicsik napjaikat.

- Mindehhez elengedhetetlen a személyi és tárgyi feltételrendszer minőségi biztosítása:
 - állandó, szakképzett és elkötelezett alkalmazottak,
 - esztétikus környezet, elegendő hely, játék, biztonság, kifogástalan élelmezés.
- Továbbra is kiemelt szakmai szempont, hogy a szolgáltatások gyakorisága és minősége nem vezethet az alapellátás színvonalának legkisebb csökkenéséhez sem.
- A továbbképzés folyamatosságára a szakmai munka emelése érdekében szükség van.
- Nagy hangsúlyt kell fordítani az adminisztrációra, a munkarendek - napirendek összehangolására.
- A só szoba ismertté tétele a lakosság körében.
- Az új szolgáltatások szélesebb körben történő megismertetése.
- Játékos gyermek torna szolgáltatás bővítése, megismertetése a bölcsődés korú gyermekekkel és szüleikkel.
- Egészség megőrző programok szervezése „egészség nap” keretén belül, ahol a szülők megismerkedhetnek a reform ételekkel is.
- A játszóház-szolgáltatás népszerűsítése.
- Honlap folyamatos frissítése, naprakész információk szolgáltatása. Az intézmény fontosnak tartja a szülők hiteles tájékoztatását, a segítségnyújtást a kisgyermek nevelésével kapcsolatban. Lehetőség nyílik az intézmények bemutatására, valamint a szolgáltatások ismertetésére. Azon családok is információkhoz juthatnak, akik még csak most tervezik a gyermekük bölcsődei elhelyezését.

5.4. A GYERMEKVÉDELMI MUNKA VONATKOZÁSÁBAN ÁLTALÁBAN, AZ ELLÁTÓRENDSZERT ÉRINTŐ TERVEK, VÁLTOZÁSOK

- 2013. január 1-jétől az iskolák fenntartása, így az oktatás szakmai irányítása már nem önkormányzati, hanem állami feladat. 2017. január 1-jétől a működtetői feladatok közül csak a gyermekétkeztetés biztosítása maradt az Önkormányzat feladata. Az Önkormányzat számára az iskolákkal és a Tankerületi Központtal való jó kapcsolat továbbra is fontos, hisz az oktatás színvonala, milyensége a kerület gyermekeinek, felnövekvő nemzedékének életére van hatással. Az önkormányzat a jó kapcsolat fenntartásáért megteszi, ami rajta múlik. A változástól függetlenül folyamatos az „Egy iskola, egy óvoda” program az intézmény-felújítások kapcsán, illetve e mellett külön újulnak meg az udvarok. A fejlesztések a Tankerületi Központtal együttműködve valósulnak meg.
- Bővültek az óvodai férőhelyek a Mátyásfüldei Fecskefészek Óvodában. Ezt követően bölcsődei férőhelyek növekedésére kerül sor, a Napsugár Bölcsőde fejlesztésével.
A bővítés enyhíti a férőhelyhiányt, de továbbra is állandó feladat a várható igények folyamatos felmérése, figyelemmel kísérése, valamint olyan bővítési lehetőségek megtalálása, melyek rugalmasan alkalmazkodnak az egyes korosztályok változó létszámához. Ezen a területen fontos szerep jut az Európai uniós és egyéb pályázati lehetőségeknek.
- A család-és gyermekjóléti szolgálatok feladata 2018. szeptember 1-jétől kibővül az iskolai és óvodai szociális segítő tevékenységgel. Az új feladat egy a

megszokottól eltérő munkamódszer bevezetésével, létszámnövekedéssel, és új telephely létrehozásával jár.

- 2018-ban bevezetésre kerül a Családi Szállító Szolgálat a Napraforgó Központ keretei között, a Nyugdíjasok Segítő Szolgálat mintájára, interpretálva a kisgyermekes és gyermeket váró nők nehézségeire.

Az ellátásokra, szolgáltatásokra vonatkozó általános célkitűzések:

- Az ellátások színvonalának megtartása, emelése, pénzbeli és természetbeni ellátások esetében az ellátás reálértékének megtartása, vagy legalábbis kismértékű csökkenése.
- Az ellátások eljuttatása a legrászorultabbakhoz.

6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA

6. 1. KERÜLETI BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM

A BRFK XVI. Kerületi Rendőrkapitányság 2017. évben az alábbi bűnmegelőzési intézkedéseket hajtotta végre a gyermek és fiatalkorúak részére;

- Az ORFK által indított iskolai bűnmegelőzési tanácsadói program keretében bűnmegelőzési előadások kerültek megtartásra, a Csonka János Műszaki Szakközépiskolában és Szakiskolában, a Corvin Mátyás Gimnáziumban és Szakközépiskolában, és a Centenárium Általános Iskolában.

Az előadások témakörei:

- ifjúkori bűnözés, áldozattá és elkövetővé válás megelőzése
- internet veszélyei
- szórakozás veszélyei
- szenvedélyek, függőségek
- közlekedéssel kapcsolatos szabálysértések és bűncselekmények
- védelem, önvédelem
- másság

- Az Iskola rendőre program keretében a KMB alosztály munkatársai a kerületi Általános Iskolákban az osztályfőnökök felkérésére bűnmegelőzési előadásokat tartottak, osztályfőnöki órák keretében.

Az előadások témakörei:

- a fiatalokat veszélyeztető bűncselekmények, áldozattá és elkövetővé válás megelőzése
- internet veszélyei
- szenvedélyek
- közlekedési ismeretek

Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói program 2013 szeptemberében indult országosan. Az elmúlt közel 5 évben, a programmal kapcsolatban résztvevő iskolák visszajelzései pozitívak voltak. Az iskolák szívesen veszik a bűnmegelőzési előadásokat osztályfőnöki órákon, továbbá az osztályfőnökök visszajelzése alapján

sokkal hitelesebb a diákok részére, ha az előadásokat hivatásos rendőr tartja részükre.

Az iskola rendőre program keretében szintén folyamatos az együttműködés a kerületi általános iskolák és kerületi rendőrkapitányság között, melynek keretében bűnmegelőzési előadások kerülnek megtartásra.

Jellemző a

- Rendszeres jelenlét ezen iskolákban, személyes tanácsadás, konzultáció;
- kijelölt iskolákban előre megbeszélte időpont alapján fogadóóra megtartása, illetve szülői és tantestületi valamint nevelési értekezleteken való részvétel;
- Kiterjedt drog-prevenációs tevékenység folytatása a kerület oktatási intézményeiben tanuló diákok szüleinek;
- Felkérésre részvétel az iskolák egészségnapján, egyéb iskolai rendezvényeken, mely rendezvényeken cél a bűnmegelőzés valamint a rendőrség népszerűsítése;
- Felkérésre iskolához kapcsolódó bűnmegelőzési előadássorozat (diákoknak, szülőknek, pedagógusoknak)
- Áldozatvédelmi tevékenység – áldozatsegítő, áldozatvédelmi előadások megtartása;
- A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiában meghatározott prioritások mentén képzéseken történő részvétel;
- A civil szervezetekkel és társadalmi szervezettel kapcsolattartás;
- Kerületi gyermekvédelmi intézményekkel kapcsolattartás;
- Kapcsolattartás a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat keretein belül működő Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal, továbbá részvétel a munkájában.

A körzeti megbízottak 2015 decemberétől a 18 év alatti sértettek meghallgatásával, szükség esetén a lakókörnyezetében történő adatgyűjtéssel, és a rendelkezésre álló egyéb adatok feldolgozásával 48 órán belül jelentésben rögzített kríziselemzést készít. Amelyben megpróbálják feltárni milyen okok és körülmények vezettek ahhoz, hogy a sértett bűncselekmény áldozatává vált, és ezek az okok a későbbiekben ne ismétlődhessenek meg

Bűnelkövetés okainak alakulása áldozati és elkövetői oldalról.

A kiskorúak sérelmére elsősorban személyes értékeik megszerzésére irányuló bűncselekmények történtek. Mivel egyre több iskoláskorú gyermek rendelkezik nagyobb értékű mobiltelefonnal, illetve kisméretű szórakoztató elektronikai cikkel, egyre gyakoribbak az ezzel kapcsolatos bűncselekmények is. Még nagyobb számban fordulnak elő a lopások, melynek során az iskolatáskában, vagy öltözőben őrizetlenül hagyott nagyobb értékeket tulajdonítja el az elkövető. A 2017 évben 10 esetben vált áldozattá fiatalkorú, 3 esetben pedig gyermekkorú volt az áldozat. Sérelmükre: zsarolás, kiskorú veszélyeztetése, garázdaság, okirattal visszaélés, lopás miatt indított eljárást a BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányság.

Elkövetői oldalról 2017 évben 17 fiatalkorú ellen indult eljárás, melynek a megoszlása garázdaság és testi sértés bűncselekmények, járművezetés bódult állapotban, kábítószer birtoklás bűncselekmény, lopás és csalás bűncselekmények miatt.

A bűncselekményt elkövető fiatalkorúak száma 2016 évről 2017 évre csökkenő tendenciát mutat, 21-ről 17-re csökkent.

A bűncselekmények megvalósulását, bekövetkezését továbbra is elősegíti, a fiatalok felelőtlen magatartása, hogy egymásnak mutogatják legújabb készülékeiket, dicsekednek vele, azokat a közterületen továbbá a tömegközlekedési eszközökön nyíltan használják, így felkeltik a bűnelkövetők érdeklődését is, így könnyebben válhatnak bűncselekmény áldozatává.

Az Önkormányzat pályázatot nyert a Bűnmegelőzési Tanács és a Belügyminisztérium által kiírt „Benne vagy?”projektre, melynek keretében a Napraforgó Központ programjai, a Gázoló kalandklub, két kihelyezett iskolai, valamint két újonnan, a Napraforgóban induló kamaszklub nyert támogatást, valamint a Napraforgó három munkatársa vehetett részt élménypedagógiai és bűnmegelőzési képzéseken. Mindez jelentős humánerőforrás fejlesztés a beinduló óvodai és iskolai szociális munkához.

6.2. KÁBÍTÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUM

XVI. KERÜLETI KÁBÍTÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUM

A XVI. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum 2003-ban alakult meg, azóta folyamatosan, sikeresen működik a kerületben.

A KEF alapító tagjai a XVI. kerületi Önkormányzat, Móra Ferenc Általános Iskola, (akkori) Napraforgó Szolgálat, BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányság, Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat munkatársai közül kerültek ki.

Jelenleg 18 tagja van, akik 7 intézményt képviselnek. A KEF, mint döntés előkészítő, javaslattevő és koordináló szervezet fejt ki tevékenységét a kerületben. Az elmúlt évek során tevékenysége szerteágazó volt. A KEF szakmai munkáját megalakulása óta Kály-Kullai Károly szakértő bevonásával végzi.

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumnak koordináló szerepe van. Összehangolja a helyi intézkedéseket és kezdeményezéseket, valamint fórumot teremt az országos célokkal párhuzamosan a helyi közösség területén működő intézmények számára. A Fórum az a fontos láncszem, amely biztosítja a stratégiában megfogalmazottak megvalósulását. Mind a Nemzeti Stratégia, mind a helyi drogellenes stratégia eredményességének legfontosabb letéteményese a helyi közösség. A helyi települési szinten történő összefogások, és összehangolt cselekvések döntő módon tudják befolyásolni a probléma kezelését. Szükséges minden olyan tett és összefogás erősítése, amely az emberi közösség legalapvetőbb formáival – család, szomszédság, lakóhelyi közösség stb. – van kapcsolatban. A helyi közösségek kiemelkedő szerepet játszanak a drogproblémák kezelésében, hiszen a kábítószer-fogyasztás jelensége alapvetően az egyének, a családok és a helyi közösségek problémája. Későbbi kezelésében döntő mozzanat a helyben történő meghatározása, hiszen a helyi közösség érzékenységétől, elkötelezettségétől és felkészültségétől nagymértékben függ a beavatkozás sikere. A stratégia 3 alappillére közül a kerületben a megelőzés és egészségfejlesztés területeire helyezük a hangsúlyt, hiszen ezen cselekvések nem csak a fiatalok kábítószer fogyasztása tekintetében jelentenek erős preventív tényezőt, hanem más egészséget veszélyeztető magatartás formák kockázatát is csökkentik.

2013-ban megszületett a Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013-2020, ami egy kerületi, a szülők, pedagógusok és diákok körében végzett reprezentatív felméréssel együtt 2014 tavaszán a kerület Drogellenes Stratégiájának alapját adta. A helyzetfelmérést a kerület 14 iskolájában, pedagógusok, diákok és szülők kérdőíves megkérdezésével végezte az Önkormányzat 2014 januárjában. A kutatás során 1 353 diák, 1 289 szülő és 340 pedagógus töltötte ki az egészségmagatartással kapcsolatos kérdőíveket.

A XVI. kerületi KEF 2017. évi tevékenységei:

1. 2017. január 17-én a kerületi védőnőkkel folytatott a KEF kerekasztal beszélgetést.
2. A KEF-nek köszönhető 2016-os KOMP-képzés nyomán 2017. januártól a Szent Györgyi Albert Általános Iskolában a Napraforgó Központ elindított egy csoportot, és kapacitásaik függvényében a jövőben vállalnak más osztályokat is ezzel a bűnmegelőzési programmal
3. 2017. január 24. „Együttműködés a drogellenes harcban” című regionális konferencián, Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Polgármesteri Hivatalban, képviseltette magát a KEF. Abonyi János bemutatta a XVI. kerületi KEF-et.
4. 2017. március 21. KEF ülés
5. 2017. március 31-én a XVI. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum „Interaktív nap a digitális tudás jegyében” címmel felső tagozatos diákoknak szóló napot tartott. Az esemény az Erzsébetligeti Színházban került megszervezésre. Tizenegy kerületi iskolából, 86 felső tagozatos osztályból, összesen 175 diák, három helyszínen interaktív előadásokon vehetett részt.
A nap előadói voltak:
Miklya Luzsányi Mónika, aki Star Wars Kid történetén keresztül beszélt a diákoknak az internet veszélyeiről és a felelős internet használatról.
Lovizer Dániel az internet függőség és más kémiai, viselkedési addikciók kapcsolatáról, valamint arról beszélt, hogy a fiatalok életére nézve milyen veszélyeket rejt a közösségi médiával való túl szoros kötelék.
Dr. Kapitány-Fövény Máté pszichológus, projektvezető a VoltEgySzer applikáció mutatta be a jelenlévő diákoknak. A ‘VoltEgySzer’ a Nyíró Gyula Kórház-OPAI Drogambulanciája és a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) Kreatív Technológia Laborja közös prevenció projektje. Céljuk, hogy újszerű, a felhasználók számára is érdekes módon nyújtsanak segítséget, illetve hassanak mind a fiatalokra, mind a szülőkre. Az applikáció a kábítószer függőség megelőzéséhez, felismeréséhez nyújt segítséget. A projekt honlapján elhelyezett linken keresztül elérhető/letölthető interaktív alkalmazásuk, a VoltEgySzer applikáció.
A napon bemutatkozott a KEF Ifjúsági Rovatának honlapja www.16kefir.hu is. A honlaphoz kapcsolódóan meghirdetésre került a 16 kefir pályázat. KEF Ifjúsági Rovatának lehetett emblémát, jelképet, védjegyet alkotni bármilyen technikával.
6. 2017. április 27. KEF tagok és védőnők megnézték a Köztes Átmenetek- a drog című kiállítást a KÖKI Terminálban.
7. 2017. április 29. Egészségnap a Kertvárosi Egészségügyi Szolgálatban, ahol a KEF képviselte magát. Részeg szemüveggel, drog- és internet biztonsági totóval, kiadványokkal.
8. 2017. május 1. KEFÍR logó pályázat nyereményeinek átadása a Majálison.
9. 2017. május 3. Klobusitzky György előadása az Erzsébet-ligeti Színházban 7. osztályos tanulóknak a korosztályos veszélyekről.
10. 2017. május 12. Föld-napja, ahol a KEF is egy állomás volt.
11. 2017. júliusban megjelent a Volt Egy Szer című prevenció képregény Dr. Kapitány-Fövény Máté ötlete alapján, Gyuró Mónika grafikáival a XVI. kerületi Önkormányzat KEF által elnyert KAB-KEF-16-A 25592 sz. pályázati támogatás keretében.
12. 2017. szeptember 23.: Kertvárosi Vigasságok, Erzsébetligeti Színház, ahol a KEF is képviseltette magát. Kiadványokat vehettek át az érdeklődők, részeg szemüveget próbálhattak ki és drogtató kitöltésére volt lehetőség.
13. 2017. október 4. KEF ülés

14. 2017. november 3.: Együttműködési megállapodást kötött a XVI. kerületi KEF és a XV. kerületi KEF tapasztalatcsere céljából, melyet Szász József és Németh Angéla alpolgármesterek, KEF elnökök írtak alá. Ennek keretében egy-egy alkalommal részt veszünk egymás rendezvényein a jó gyakorlatok megismerése érdekében.
15. 2017. november 10.: KAB-KEF-17-A 26018 sz. pályázat beadása. Az EMMI megbízásából és nevében a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok (KEF-ek) működési feltételeinek biztosítására és programjainak támogatására meghirdetett pályázati felhívásra beadott pályázatunk támogatásban részesült.
16. 2017. november 21.: DPA Drogprevenációs Alapítvány III. Drogoplex együttgondolkodó nap a XV. kerületi KEF tagokkal és más partnerekkel. Hrenkóné Kovács Magdolna KEF koordinátor, Erdősi Dániel KEF koordinátor vettek részt a rendezvényen.
17. 2017. november 30 - december 02.: A Magyar Addiktológiai Társaság Kongresszusán a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum két tagja Németh Lóránd, Dr. Csorba József Kornél vett részt.
18. 2017. december 13.: Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság közreműködésével országos Kábítószerügyi Egyeztető Fórum konferenciát szervezett „Lehetőség – Felelősség” címmel, az Andrássy Egyetemen. Hrenkóné Kovács Magdolna KEF koordinátor, Erdősi Dániel KEF koordinátor vettek részt a rendezvényen.
Főbb témakörök:
A Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok jelene és jövője
Müller Éva osztályvezető, Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya Nemzeti Drogmegelőzési Koordinációs Osztály
A hálózati együttműködés új lehetőségei. az Egészségfejlesztési Irodák és a Lelki Egészség Központok tevékenységének bemutatása. Bezzegh Péter munkacsoport-vezető,
EFOP-1.8.0-VEKOP-17 projekt Országos Közegészségügyi Intézet
A KEF, mint a helyi együttműködések motorja – A 2017-ben lefolytatott fókusz csoportos beszélgetések tapasztalatai Berényi András szakmai elnök Debreceni KEF
A KEF országos érdekképviselője a Kábítószerügyi tanácsban.

A KEF tevékenységének fontos részét képezi a kommunikáció és tájékoztatás. A KEF minden olyan alkalmat megragad, mely során a lakossággal találkozhat, és szemléletformáló célzattal ismertetheti munkáját, a drogmegelőzésben tett lépéseit. Rendszeresen rész vesz a őszi Kertvárosi Vigasságokon, XVI. kerületi Szakrendelő egészségnapjain.

2005.-től minden évben benyújtottuk pályázatunkat a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok működési feltételeinek biztosítására kiírt pályázati felhívásra.

7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI

A kerületben civil szervezetek bevonása az alapellátás keretében történik.

A Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ több civil és egyházi szervezettel működik együtt, melyek az alábbiak:

- **A helyi Vöröskereszttel az együttműködésük sok évre nyúlik vissza.** A Vöröskereszt kerületi szervezete összesen 11 alkalommal 218 ügyfélnek adott élelmiszer csomagot, amely a szűkös anyagi helyzetben lévőknek jelentett aktuálisan komoly segítséget. Az ügyfelek a Központ és a Szolgálat ügyfélköréből kerültek ki.
- **A Royal Premium Étterem vezetője** 2016 folyamán naponta egy család számára ingyenesen biztosított vacsora lehetőséget. A vacsoravendégeket a Család- és Gyermekjóléti Központ és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat ügyfélköréből válogatták, s az általuk készített listát a Vöröskereszt kerületi képviselőjének (Mohácsyné Rózsa Jolán) bevonásával továbbították az étteremnek. Ügyfeleik hálásak voltak a lehetőségért, s megható volt az is, hogy a vendéglőben nem kellett pironkodniuk az ingyen vacsora miatt, egyáltalán nem volt érezhető semmilyen kellemetlen megkülönböztetés, sőt éppen, hogy igen nagy szeretettel szolgálták ki őket! Sajnos tulajdonos váltás miatt az étterem **2017-ben csak az első hónapban tudta biztosítani ezt a lehetőséget.**

149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet**a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról 10. számú melléklet****Tartalmi követelmények a települési önkormányzat és a megyei kirendeltség számára,****a Gytv. 96. §-ának (6) bekezdésében előírt átfogó értékelés elkészítéséhez****I. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:**

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0–18 éves korosztály adataira.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:

– a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,

– egyéb, a Gytv.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,

– gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

– gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),

– gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

4–5.

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gytv. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

II. A megyei kirendeltség által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei

1. A megyei kirendeltség által fenntartott, szakellátást (esetleg alapellátást) nyújtó intézményhálózat bemutatása, különös tekintettel a Gytv.-ben előírtak teljesítésére.

2. Ellátásban részesülők száma, korcsoportok szerinti megoszlása, tendenciák.

3. Változások az ellátás feltételeiben (személyi, tárgyi, elhelyezési feltételek).

4. A felügyeleti szervek által végzett gyermekvédelmi szakmai ellenőrzések tapasztalatainak bemutatása.

5. Jövőre vonatkozó célok, javaslatok, elképzelések (milyen típusú intézmények kialakítására, átalakítására, fejlesztésére lenne szükség a gyermekek szükségletei alapján, milyen területeken tervezik bevonni a civil szervezeteket a szakellátás feladatainak ellátásába).